

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että säädettäisiin laki omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa. Lailla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin jäsenvaltioiden 22 päivänä heinäkuuta 2003 hyväksymä puitepäätös omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa. Laki sisältäisi sekä aineelliset että menettelylliset säännökset toisen jäsenvaltion tekemän jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta Suomessa sekä Suomessa tehdyn jäädyttämispäätöksen lähettämisestä täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon.

Puitepäätöksen mukaan jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen oikeusviranomaisen rikosasiassa tekemää päätöstä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita tai on tuomittu menetyksi taikka jota voitaisiin käyttää todisteena. Jäsenvaltion on tunnustettava ja pantava alueellaan täytäntöön toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä tekemä jäädyttämispäätös.

Esityksen mukaan Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen lähettävä valtio jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan pakkokeinolain 3 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen määräämää hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarik-

koa, syyttäjän määräämää väliaikaista hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa taikka 4 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen tai syyttäjän määräämää takavarikkoa.

Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen vastaanottava valtio toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen katsotaan vastaavan kansallista pakkokeinoa eli joko hukkaamiskieltoa, vakuustakavarikkoa tai takavarikkoa. Esityksen mukaan toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen vastaanottaisi ja sen täytäntöönpanosta päättäisi syyttäjä. Syyttäjä määräisi jäädyttämispäätöksen pantavaksi täytäntöön, ellei olisi puitepäätöksen mukaista perustetta kieltäytyä täytäntöönpanosta tai lykätä täytäntöönpanoa. Syyttäjä toimittaisi jäädyttämispäätöksen kihlakunnanvoudille tai esitutkintaviranomaiselle pantavaksi täytäntöön kuten vastaava kansallinen turvaamistoimi.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi pakkokeinolakia, kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettua lakia sekä Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia. Myös kyseiset muutokset liittyvät edellä mainitun puitepäätöksen täytäntöönpanoon.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 2 päivänä elokuuta 2005.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Johdanto.....	4
2. Nykytila	4
2.1. Yleistä.....	4
2.2. Hukkaamiskielto ja vakuustakavarikko sekä takavarikko vieraan valtion pyynnöstä.....	5
2.3. Kansainväliset sopimukset	6
3. Puitepäätös omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa	6
4. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	8
5. Esityksen vaikutukset.....	12
5.1. Taloudelliset vaikutukset.....	12
5.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	13
6. Asian valmistelu.....	14
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1. Lakiehdotusten perustelut.....	15
1.1. Laki omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa.....	15
1 luku. Yleiset säännökset	15
2 luku. Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano Suomessa	16
3 luku. Muutoksenhaku.....	28
4 luku. Suomessa tehdyn jäädyttämispäätöksen lähettäminen toiseen jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi	30
5 luku. Korvaukset.....	34
6 luku. Erinäiset säännökset	34
1.2. Pakkokeinolaki	35
3 luku. Hukkaamiskielto ja vakuustakavarikko	35
4 luku. Takavarikko	36
1.3. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa.....	37
1.4. Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa	37
2. Puitepäätöksen nojalla tehtävät ilmoitukset	37
3. Voimaantulo.....	37
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	37

LAKIEHDOTUKSET.....	39
omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa	39
pakkokeinolain muuttamisesta	46
kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain 13 §:n muuttamisesta	47
Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 24 ja 27 §:n muuttamisesta .	48
LIITE.....	49
RINNAKKAISTEKSTIT	49
kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain 13 §:n muuttamisesta	49
Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 24 ja 27 §:n muuttamisesta .	50
LIITE.....	51
NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS	51

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2003/577/YOS), jäljempänä puitepäätos, kansallisesta täytäntöönpanosta. Puitepäätos hyväksyttiin Euroopan unionin neuvostossa 22 päivänä heinäkuuta 2003.

Puitepäätos on osa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa. Yhteistyö perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston määräyksiin. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaan neuvosto voi tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten harkittavaksi muodon ja keinot. Puitepäätöksestä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta, vaan se saatetaan voimaan kansallisin lainsäädäntötoimin.

Puitepäätos perustuu Ranskan tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan ja Belgian kuningaskunnan aloitteeseen (EYVL C 75, 7.3.2001, s. 3). Puitepäätos perustuu Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joiden mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta pitäisi tulla unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä siviili- että rikosoikeudellisissa asioissa. Tämän periaatteen pitäisi koskea myös ennen oikeudenkäyntejä tehtäviä päätöksiä, erityisesti sellaisia, joiden avulla toimivaltaiset viranomaiset voisivat nopeasti varmistaa todistusaineiston ja takavarikoida omaisuuden, joka on helposti siirrettävissä. Neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti toimenpideohjelman vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi pitäen ensisijaisena painopistealueena (toimenpiteet 6 ja 7) sellaisen välineen hyväksymistä, jossa sovelletaan todistusaineiston ja omaisuuden jäädyttämiseen vastavuoroisen

tunnustamisen periaatetta.

Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätos pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa. Laki sisältäisi sekä aineelliset että menettelylliset säännökset omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämisestä puitepäätöksen tarkoittamassa mielessä. Laki sisältäisi kuitenkin myös viittauksia muuhun kansalliseen lainsäädäntöön, sillä tarkoituksena on, että toisen EU:n jäsenvaltion jäädyttämisspäätökset pantaisiin täytäntöön samalla tavoin kuin kotimaiset turvaamistoimenpiteet. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pakkokeinolakia (450/1987), kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettua lakia (21/1987, jäljempänä kansainvälinen yhteistoimintalaki) sekä Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963, jäljempänä pohjoismaainen yhteistoimintalaki).

2. Nykytila

2.1. Yleistä

Kansainvälinen rikosoikeusapu on apua, jota eri valtioiden asiassa toimivaltaiset viranomaiset antavat toisilleen valtioiden rajat ylittävien rikosasioiden käsittelyssä.

Kansainvälistä rikosoikeusapua koskevat säännökset sisältyvät pääosin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annettuun lakiin (4/1994, jäljempänä kansainvälinen rikosoikeusapulaki). Kyseinen laki on kansainvälistä rikosoikeusapua koskeva yhtenäinen säännöstö, jonka perusteella Suomen viranomaiset voivat antaa ja pyytää oikeusapua toisen valtion viranomaisilta. Lain periaatteena on, että Suomen viranomaiset voivat suoraan lain nojalla antaa toisen valtion viranomaisille oikeusapua siitä riippumatta, onko Suomen ja oikeusapua pyytäneen valtion välillä voimassa valtiosopimusta. Oikeusavun antamisen edellytyksenä ei ole myöskään se, että pyyn-

nön esittänyt valtio muutoin antaisi vastaavaa oikeusapua Suomelle.

Vaikka Suomen viranomaiset voivat pelkäänsä kansainvälisen rikosoikeusapulain nojalla antaa ja pyytää oikeusapua toisen valtion viranomaiselta, Suomen kansainväliset velvoitteet toisia valtioita kohtaan oikeusapua annettaessa sekä Suomen oikeudet saada oikeusapua toisilta valtioilta määräytyvät kansainvälisten sopimusten nojalla. Kansainvälisessä rikosoikeusapulaissa on kyseisen periaatteen mukainen säännös, jonka mukaan lain säännösten estämättä kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa annetaan myös siten kuin oikeusavun antamisesta on erikseen sovittu tai säädetty (30 §). Kansainvälistä rikosoikeusapulakia ja kansainvälisiä yleissopimuksia sovelletaan näin ollen rinnakkain toistensa kanssa.

Kansainvälisen rikosoikeusapulain 1 §:n mukaan kansainväliseen oikeusapuun kuuluu muun ohella asiakirjojen sekä muiden todisteiden ja selvitysten toimittaminen rikosasian käsittelyä varten sekä pakkokeinojen käyttäminen todisteiden hankkimiseksi tai menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamiseksi. Myös muu rikosasian käsittelyä varten tarvittava oikeusapu kuuluu lain soveltamisalaan. Lain lähtökohtana on se, että oikeusapupyynnöt täytetään Suomen lainsäädännön mukaisesti. Pyynnön toimeenpanossa on kuitenkin lain 11 §:n mukaan noudatettava pyynnössä esitettyä erityistä muotoa tai menettelyä, jos tätä ei voida pitää Suomen lainsäädännön peruseriaatteiden vastaisena.

Puitepäätöksessä tarkoitettua omaisuuden ja todistusaineiston jäädyttämistä sääntelevät Suomessa siten sekä kansallinen lainsäädäntö että kansainväliset sopimukset. Jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan puitepäätöksen 2 artiklan c kohdan mukaan toimenpidettä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikkuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita menetetyksi tai jota voitaisiin käyttää todisteena. Artiklan a kohdasta käy ilmi, että edellytyksenä on, että kyse on rikosoikeudellisesta menettelystä. Omaisuudella tarkoitetaan artiklan d kohdan mukaan kaikenlaista aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä oikeudellisia asiakirjoja tai todistuksia omistus-

tai muusta oikeudesta tällaiseen omaisuuteen, jonka katsotaan olevan rikoksen tuottoa tai tällaisen tuoton arvoa kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta, tai muodostavan tällaisen rikoksen tekovälineen tai kohteen. Artiklan e kohdan mukaan todistusaineistolla tarkoitetaan esineitä, asiakirjoja tai tietoja, joita voidaan käyttää todisteena rikosoikeudellisessa menettelyssä.

Puitepäätöksessä tarkoitettu jäädyttäminen vastaa Suomen kansallisen lainsäädännön käsitteissä tilanteesta riippuen joko pakkokeinolain 3 luvussa tarkoitettua hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa taikka pakkokeinolain 4 luvussa tarkoitettua takavarikkoa. Pakkokeinolain 3 luvun 1 §:n mukaan, jos on olemassa vaara, että se jota on syytä epäillä rikoksesta tai se, joka voidaan rikoksen johdosta tuomita menettämään valtiolle rahamäärä, pyrkii välttämään menetettäväksi tuomittavan rahamäärän maksamista kätkeväällä tai hävittämällä omaisuuttaan, pakenemalla tai muulla näihin rinnastettavalla tavalla, saadaan hänen omaisuuttaan panna hukkaamiskieltoon enintään määrä, joka oletettavasti vastaa tuomittavaa menettämisseuraamusta. Pykälän 2 momentin mukaan, jos hukkaamiskieltoa ei voida pitää riittävänä 1 momentissa tarkoitettun saamisen turvaamiseksi, voidaan vastaava määrä irtainta omaisuutta panna maksamisen vakuudeksi takavarikkoon (vakuustakavarikko).

Pakkokeinolain 4 luvun 1 §:n mukaan esine voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että se voi olla todisteena rikosasiassa tai on rikoksella joltakulta viety taikka että tuomioistuin julistaa sen menetetyksi. Pakkokeinolain 4 luku sisältää myös säännökset asiakirjan takavarikosta (2 §) sekä postilähetysten ja sähkösanoman takavarikosta (3 §). Asiakirjaan rinnastetaan sähköisessä muodossa oleva informaatio.

Pakkokeinolain 3 ja 4 luku sisältävät säännökset myös kansainvälisestä yhteistoiminnasta.

2.2. Hukkaamiskielto ja vakuustakavarikko sekä takavarikko vieraan valtion pyynnöstä

Hukkaamiskiellosta, vakuustakavarikosta ja takavarikosta vieraan valtion pyynnöstä

säädetään pakkokeinolaissa ja kansainvälisessä rikosoikeusapulaisissa. Ensin mainitun lain 3 luvun 6 a §:n mukaan voidaan omaisuutta panna hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamiseksi. Pakkokeinojen käyttö menettämisseuraamuksen turvaamiseksi edellyttää kuitenkin kansainvälisen rikosoikeusapulain 23 §:n 2 momentin mukaan sitä, että vieraassa valtiossa määrätty tai määrättäväksi tuleva menettämisseuraamus voitaisiin panna täytäntöön Suomessa. Tästä säädetään kansainvälisessä yhteistoimintalaissa. Hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta päättää käräjäoikeus tutkinnanjohtajan tai syyttäjän vaatimuksesta. Tuomioistuimen määräämän hukkaamiskielton tai vakuustakavarikon täytäntöönpano kuuluu ulosottoviranomaisille.

Takavarikosta vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta säädetään pakkokeinolain 4 luvun 15a §:ssä. Esine tai asiakirja voidaan takavarikoida, jos se voi olla todisteena vieraan valtion viranomaisessa käsiteltävänä olevassa rikosasiassa. Esine voidaan lisäksi takavarikoida, jos se on vieraassa valtiossa tuomittu menetetyksi tai sen voidaan olettaa tulevan tuomituksi menetetyksi. Takavarikosta päättää se viranomainen, joka on siihen toimivaltainen valtiosisäisissä tapauksissa — yleensä poliisiviranomainen — mutta takavarikko on saatettava käräjäoikeuden vahvistettavaksi.

Edellä käsiteltyjä säännöksiä on tarkemmin selostettu oikeusministeriön työryhmämietinnössä 2004:18 s. 6—12.

2.3. Kansainväliset sopimukset

Suomi voi antaa oikeusapua suoraan kansainvälisen rikosoikeusapulain perusteella, mutta jos on olemassa kansainvälinen sopimus, sovelletaan myös sen määräyksiä. Tällöin ei voida soveltaa sellaisia kieltäytymisperusteita, joita sopimus ei tunne.

Tärkein sopimus on keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskeva eurooppalainen yleissopimus vuodelta 1959 (SopS 30/1981, jäljempänä eurooppalainen oikeusapusopimus), johon kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat liittyneet. Puitepäätöksessä tarkoitettujen turvaamis-

toimenpiteiden osalta yleissopimus koskee vain todisteiden etsintää ja takavarikointia. Eurooppalaista oikeusapusopimusta täydentää EU:n jäsenvaltioiden välisissä suhteissa Euroopan unionin vuoden 2000 oikeusapusopimus (148/2004), joka ei vielä ole tullut kansainvälisesti voimaan, mutta jota Suomi soveltaa väliaikaisesti 25.5.2004 alkaen. Menettämisseuraamusten turvaamiseksi annettava oikeusavusta on määräyksiä Euroopan neuvoston rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskevassa yleissopimuksessa (SopS 53/1994, jäljempänä vuoden 1990 rahanpesuyleissopimus) sekä Yhdistyneiden kansakuntien huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden vastaisessa yleissopimuksessa (SopS 44/2004, jäljempänä YK:n huumausaineyleissopimus).

Suomea sitovia yleissopimuksia on tarkemmin selostettu edellä mainitun työryhmämietinnön sivuilla 12—15.

3. Puitepäätös omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa

Puitepäätöksen tavoitteena on tehostaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä yhteistyötä, jonka avulla toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat nopeasti varmistaa todistusaineiston tai takavarikoida omaisuuden, joka on helposti siirrettävissä. Kyse on siten turvaamistoimia koskevan kansainvälisen oikeusavun tehostamisesta. Puitepäätös perustuu sen johdannon mukaan niin sanottuun vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen. Puitepäätöksessä ei suljeta pois mahdollisuutta soveltaa EU:n jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä myös vanhoja menettelyjä. Puitepäätöksen mukaisia menettelyjä sovelletaan vain puitepäätöksen mukaisesti tehtyihin pyyntöihin. Puitepäätös koskee pääsääntöisesti vain turvaamistoimia koskevaa oikeusapua. Siinä ei käsitellä niin sanottua lopullista oikeusapua, jossa vieraan valtion pyynnöstä pannaan täytäntöön esimerkiksi sen tuomitsema menettämisseuraamus.

Puitepäätöksen 1 artiklan mukaan jäsenvaltion on puitepäätöksen sääntöjen mukaisesti tunnustettava ja pantava alueellaan täytän-

töön toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä tekemä jäädyttämispäätös.

Puitepäätöksen 2 artikla sisältää määritelmät. Artiklan a kohdan mukaan jäädyttämispäätöksen tehneellä valtiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa jäädyttämispäätöksen tehneen valtion kansallisessa lainsäädännössä määritelty oikeusviranomainen on tehnyt, hyväksynyt tai millä tahansa tavoin vahvistanut jäädyttämispäätöksen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä. Artiklan b kohdan mukaan täytäntöönpanovaltiolla tarkoitetaan jäsenvaltiota, jonka alueella omaisuus tai todistusaineisto on. Artiklan c kohdassa määritellään jäädyttämispäätös. Sen mukaan jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaisen oikeusviranomaisen toteuttamaa toimenpidettä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita menetetyksi tai jota voitaisiin käyttää todisteena.

Omaisuudella tarkoitetaan 2 artiklan d kohdan mukaan kaikenlaista aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä oikeudellisia asiakirjoja tai todistuksia omistusta tai muusta oikeudesta tällaiseen omaisuuteen, jonka jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltainen oikeusviranomainen katsoo olevan rikoksen tuottoa tai tällaisen tuoton arvoa kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta tai olevan rikoksen tekoväline tai kohde. Artiklan e kohdan mukaan todistusaineistolla tarkoitetaan esineitä, asiakirjoja tai tietoja, jotka voidaan esittää todisteena rikosoikeudellisessa menettelyssä.

Puitepäätöksen 3 artiklassa määrätään niin sanotusta kaksoisrangaistavuudesta. Artiklan 2 kohdan mukaan kaksoisrangaistavuutta ei saa edellyttää kohdassa listattujen rikosten osalta, sellaisina kuin ne määritellään jäädyttämispäätöksen tehneen valtion lainsäädännössä, jos niistä voi jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa seurata kolmen vuoden vapausrangaistus. Artiklan 4 kohdan mukaan tilanteissa, jotka eivät kuulu 2 kohdan soveltamisalaan, täytäntöönpanovaltio voi asettaa todistusaineiston turvaamiseksi tehdyn jäädyttämispäätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi sen, että päätöksen

perusteena olevat teot ovat rikoksia täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan. Menetetyksi tuomittavan omaisuuden turvaamiseksi voidaan muissa kuin 2 kohdan tilanteissa tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi asettaa, että teko on rikos, josta voidaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla antaa jäädyttämispäätös.

Puitepäätöksen 4 artikla sisältää määräykset jäädyttämispäätösten lähettämisestä. Jäädyttämispäätöksen tehneen oikeusviranomaisen tulee 4 artiklan mukaan lähettää jäädyttämispäätös ja 9 artiklassa tarkoitettu todistus suoraan täytäntöönpanovaltaiselle oikeusviranomaiselle. Vain Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti saavat tietyin edellytyksin käyttää keskusviranomaista.

Puitepäätöksen 5 artiklan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen oikeusviranomaisen tulee tunnustaa 4 artiklan mukaisesti lähetetty jäädyttämispäätös vaatimatta muita mahdollisuuksia ja toteuttaa viipymättä tarvittavat toimet sen panemiseksi välittömästi täytäntöön samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion viranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen osalta, paitsi jos se päättää olla tunnustamatta päätöstä tai panematta sitä täytäntöön jonkin 7 artiklan mukaisen perusteen nojalla tai lykätä sen täytäntöönpanoa jonkin 8 artiklan mukaisen perusteen nojalla. Artiklassa edellytetään lisäksi jäädyttämispäätöksen tehneen jäsenvaltion pyytämien mahdollisuuksien ja menettelyjen noudattamista jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanossa, jos se on tarpeen saadun todisteen pätevyuden varmistamiseksi ja elleivät kyseiset mahdollisuudet ja menettelyt ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön peruseriaatteiden vastaisia.

Päätös ryhtyä jäädyttämispäätöksen edellyttämiin toimiin sekä ilmoitus siitä tulee 5 artiklan 3 kohdan mukaan tehdä mahdollisimman pian ja aina kun mahdollista 24 tunnin kuluessa jäädyttämispäätöksen vastaanottamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta on ilmoitettava myöskin viipymättä. Artiklan 2 kohdan mukaan jäädyttämispäätöksen mahdollisesti edellyttämiä muita pakkokeinoja toteutetaan täytäntöönpanovaltiossa sovellettavien menettelysäännösten mukaisesti.

Puitepäätöksen 6 artiklassa määrätään jää-

dyttämisen kestosta. Artiklan mukaan pääsääntö on, että omaisuus pidetään jäädytettynä, kunnes on tehty päätös jäädyttämistä seuraavasta lopullisesta oikeusavusta eli esimerkiksi todisteiden siirtämisestä tai menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta. Artiklan 2 kohta sallii kuitenkin täytäntöönpanovaltion asettaa jäädyttämispäätöksen tehnyttä valtiota kuultuaan aikarajan jäädyttämisen voimassaololle. Artiklan 3 kohdassa puolestaan edellytetään jäädyttämispäätöksen tehneen valtion ilmoittavan viipymättä, jos jäädyttäminen ei ole enää tarpeen.

Puitepäätöksen 7 artikla sisältää muun muassa kieltäytymisperusteet. Ne liittyvät jäädyttämistä koskevan todistuksen epätäydellisyyteen, koskemattomuuteen ja erioikeuksiin, niin sanottuun ne bis in idem -sääntöön ja kaksoisrangaistavuuteen. Artiklassa säädetään myös tilanteista, joissa täytäntöönpano on ollut tosiasiallisesti mahdotonta. Puitepäätöksen 8 artikla sisältää perusteet täytäntöönpanon lykkäämiselle. Täytäntöönpanoa voidaan lykätä, jos täytäntöönpano saattaisi haitata käynnissä olevaa esitutkintaa taikka tietyissä päällekkäisen jäädyttämisen tapauksissa.

Puitepäätöksen 9 artiklassa säädetään puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen täyttämistä. Todistuksella on puitepäätöksen mukaisessa täytäntöönpanossa keskeinen merkitys, sillä vain todistus käännetään täytäntöönpanovaltion kielelle.

Jäädyttämistä seuraavaa oikeusapua annetaan 10 artiklan mukaan voimassaolevien yhteistyömenettelyjen mukaisesti. Lähetettäessä jäädyttämispäätös täytäntöönpanovaltioon tulee mukaan kuitenkin liittää myös pyyntö todistusaineiston siirrosta jäädyttämispäätöksen tehneeseen valtioon tai pyyntö menetetyksi tuomitsemisesta tai sellaisen tuomion täytäntöönpanosta. Jos tällaista niin sanottua lopullista oikeusapua koskevaa pyyntöä ei voida vielä liittää mukaan, tulee todistuksessa pyytää, että omaisuus jäisi täytäntöönpanovaltioon odottamaan edellä tarkoitettua pyyntöä. Tässä tapauksessa on ilmoitettava pyynnön arvioitu esittämisajankohta. Poiketen siitä säännöstä, ettei tässä puitepäätöksessä säännellä lopullista oikeusapua, todetaan 10 artiklan 3 kohdassa, että todisteiden siirtämistä koskevasta pyynnöstä ei voi kieltäytyä kak-

soisrangaistavuuteen vedoten, jos kyseessä on 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu niin sanottu listarikos, josta voi seurata vähintään kolmen vuoden vankeusrangaistus jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa.

Puitepäätöksen 11 artiklassa edellytetään, että kaikilla asianosaisilla, myös vilpittömässä mielessä toimineilla kolmansilla osapuolilla, tulee olla käytettävissään oikeussuojakeinot. Näillä ei saa kuitenkaan olla täytäntöönpanoa lykkäävää vaikutusta. Menettely voidaan panna vireille sekä jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa että täytäntöönpanovaltiossa. Jäädyttämispäätöksen aineelliset perusteet saa kuitenkin riitauttaa vain jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa. Artiklassa on määräyksiä kyseeseen tulevien valtioiden viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta. Lisäksi artiklassa edellytetään, että määrääkijöiden oikeanlaisella soveltamisella sekä tiedottamalla asianosaisille oikeussuojakeinon käyttämisestä asianosaisille taataan mahdollisuus tehokkaihin oikeussuojakeinoin.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään 12 artiklassa pääsäännöksi, että jäädyttämispäätöksen tehneen valtion tulee korvata täytäntöönpanovaltiolle tämän maksettavaksi mahdollisesti tuomitut korvaukset vahingosta, joka johtuu jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta, jollei vahinko ole aiheutunut yksinomaan täytäntöönpanovaltion menettelystä.

Artiklan 14 mukaan jäsenvaltioiden tulee toteuttaa puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet ennen 2 päivää elokuuta 2005.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimilla on puitepäätösten osalta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan mukainen toimivalta antaa ennakkoratkaisuja sekä ratkaista jäsenvaltioiden välisiä riitoja. Suomi on Amsterdamin sopimuksen hyväksymiskirjan tallettamisen yhteydessä antanut julistuksen, jonka mukaan Suomi on hyväksynyt Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisutoimivallan siten, että ennakkoratkaisuja voivat pyytää kaikki tuomioistuimet.

4. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on panna Suomessa

täytäntöön Euroopan unionin jäsenvaltioiden hyväksymä puitepäättös. Puitepäättös pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki, laki omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa (jäljempänä EU-jäädyttämislaki), joka sisältäisi puitepäättöksen edellyttämän EU:n jäsenvaltioita koskevan sääntelyn. Koska puitepäättös ei ole suoraan sovellettavaa oikeutta, ehdotettu laki sisältää kattavasti puitepäättöksen sisältöä vastaavan sääntelyn. Puitepäättös velvoittaa Suomea saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättää kansalliseen harkintaan toteuttamisen muodot ja keinot.

Ehdotuksessa ei ole luotu uutta jäädyttämistä koskevaa pakkokeinoa, vaan valittu malli, jossa Suomeen saapuvan jäädyttämispäättöksen katsotaan vastaavan kansallista pakkokeinoa eli tilanteen mukaan joko hukkaamiskieltoa, vakuustakavarikkoa tai takavarikkoa. Vastaavasti kansallista, pakkokeinolain mukaista turvaamistoimea pidetään ehdotetun lain mukaisena jäädyttämispäätöksenä, joka voidaan lähettää täytäntöönpanovaksi toiseen jäsenvaltioon.

Ehdotettu laki kattaa toimet sellaisen omaisuuden turvaamiseksi, joka voitaisiin tuomita menetetyksi tai jota voitaisiin käyttää todisteena.

Voimassaolevassa laissa vieraan valtion pyynnöstä tehtäviä turvaamistoimia koskeva keskeinen sääntely sisältyy pakkokeinolakiin ja kansainväliseen rikosoikeusapulakiin sekä kansainvälisiin sopimuksiin. Edellä mainituissa laeissa ei ole turvaamistoimien osalta erityissäännöksiä koskien EU:n jäsenvaltioita.

Ehdotetulla lailla ei suljettaisi pois mahdollisuutta soveltaa myös nyt voimassaolevia menettelyjä. EU-jäädyttämislain mukaista menettelyä sovellettaisiin vain puitepäättöksen mukaisesti tehtyihin EU:n jäsenvaltioiden tekemiin pyyntöihin. Kansainvälinen rikosoikeusapulaki ja voimassaolevat keskinäistä oikeusapua koskevat yleissopimukset sisältävät kuitenkin myös yleisesti kaikkea kansainvälistä rikosoikeusavun antamista koskevaa tarkempaa sääntelyä, jota puitepäättös ei sisällä. Näin ollen ehdotuksessa on valittu malli, jonka mukaan EU-jäädyttämislakia sovelletaan *lex specialis* -säännön

perusteella silloin, kun kyseessä on toisesta EU:n jäsenvaltiosta saapuva tai sinne lähetettävä puitepäättöksessä tarkoitettu jäädyttämispyyntö. Muissa tapauksissa sovelletaan nyt voimassa olevia säännöksiä. Kansainvälisessä rikosoikeusapulaisissa ja yleisissä kansainvälistä rikosoikeusapua koskevissa sopimuksissa olevia yleisiä säännöksiä ja määräyksiä voitaisiin kuitenkin noudattaa myös EU-jäädyttämislain mukaan toimittaessa silloin, kun kyseinen yleinen säännös ei ole ristiriidassa EU-jäädyttämislaisissa nimenomaisesti säädetyn kanssa. Näin siksi, että puitepäättöksellä ei liene ollut tarkoitus heikentää kansainvälistä rikosoikeusapua nykyisestä.

Edellä kuvattu malli on yhdenmukainen myös nykyisen lainsäädäntökäytännön kanssa ja vastaa sitä mallia, jonka mukaisesti kansainvälistä rikosoikeudenhoitoa koskeva säännöstö on nykyisinkin rakennettu. Koska kansainvälistä rikosoikeusapulakia sovelletaan yleisesti suhteessa kaikkiin valtioihin, on suppeamman määrän valtioita kattavissa yleissopimuksissa, esimerkiksi Euroopan neuvoston puitteissa tehdyissä, rajoitettu esimerkiksi kieltäytymisperusteiden käyttöä. Näitä tilanteita varten on kansainvälisen rikosoikeusapulain 30 §:n 2 momentissa säännös, jonka mukaan kyseisen lain säännösten estämättä kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa annetaan myös siten kuin oikeusavun antamisesta on erikseen *sovittu* tai *säädetty*. Näin ollen aina se, mitä on erikseen sovittu tai säädetty, ei ole ainoastaan tarkentavaa ja täydentävää, vaan joskus myös ristiriidassa yleislain eli kansainvälisen rikosoikeusapulain säännösten kanssa. Ehdotetun mallin myötä EU-jäädyttämislain voimaantulon jälkeenkin kansainvälinen rikosoikeusapulaki säilyisi siten kansainvälisen rikosoikeusavun peruslakina, jonka ympärille tarvittaessa luodaan erityistilanteita koskevaa erityislainsäädäntöä. Tätä ilmentää EU-jäädyttämislakiin otettu säännös, jonka mukaan kyseisessä laissa tarkoitettuun oikeusapuun sovelletaan lisäksi soveltuvin osin kansainvälistä rikosoikeusapulakia.

Keskeisin uudistus menettelyn osalta olisi, että toisen EU:n jäsenvaltion esittämän EU-jäädyttämislain mukaisesti tehdyn pyynnön jäädyttämispäättöksen täytäntöönpanemisesta *vastaanottaisi* ja täytäntöönpanosta *päittäisi*

yksinomaan syyttäjä. Päätöksen jäädyttämis- päätöksen lähettämistä täytäntöönpan- tavaksi toiseen jäsenvaltioon tekisi jäädyttä- mispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomiois- tuin.

Voimassaolevassa laissa ja sopimuksissa taho, jolle turvaamistoimiin ryhtymistä kos- keva pyyntö tulee lähettää, vaihtelee. EN:n vuoden 1990 rahanpesuyleissopimuksessa keskusviranomaisena on oikeusministeriö. Kansainvälisen rikosoikeusapulain mukaan turvaamistointa koskeva pyyntö voidaan lähettää myöskin suoraan esitutkintaviran- omaiselle. Voimassaolevan lain mukaan vie- raan valtion oikeusapupyynnön johdosta teh- tävästä hukkaamiskiellosta ja vakuustakava- rikosta päätetään kuitenkin aina tuomioistu- in. Esitutkintaviranomainen tai syyttäjä voi tar- vittaessa ryhtyä väliaikaistoimenpiteisiin, jos asia ei siedä viivytystä. Takavarikosta voi päätetään esitutkintaviranomainen tai syyttäjä, mutta myös takavarikko tulee viikon kulues- sa saattaa käräjäoikeuden vahvistettavaksi.

Päätöksenteon ja päätösten toimittamisen siirtäminen yksinomaan syyttäjien ja tuomio- istuimien vastuulle EU-jäädyttämislain mu- kaisissa asioissa perustuu puitepäätöksen 2 artiklan a kohtaan, 4 artiklan 1 kohtaan ja 5 artiklan 1 kohtaan, joiden mukaan päätös- ten tulee olla oikeusviranomaisten tekemiä ja myös päätösten toimittaminen tapahtuu suo- raan näiden päätöksen tehneiden viranomais- ten välillä. Suomen ollessa päätöksen vas- taanottava valtio valittu ratkaisu perustuu myös siihen, että puitepäätöksen mukaan sa- man viranomaisen, joka vastaanottaa päätök- sen, tulee myös päättää päätöksen edellyttä- miin täytäntöönpanotoimiin ryhtymisestä. Voimassaolevan lain mukaan tuomioistuin päättää vieraan valtion pyynnöstä toteutetta- vasta takavarikosta taikka vakuustakavari- kosta tai hukkaamiskiellosta poliisiin tai syyt- täjän saatettua asian tuomioistuimen harkit- tavaksi. Ehdotuksessa ei ole katsottu kuiten- kaan tarkoituksenmukaiseksi, että tuomiois- tuin olisi se viranomainen, joka päättäisi jää- dyttämispyynnön täytäntöönpanosta eli johon vieraan valtion viranomainen olisi yksin- omaan ja suoraan yhteydessä, koska tällöin ei saataisi mitään käytännön lisäarvoa nykyi- seen järjestelmään verrattuna. Ei myöskään ole pidetty asianmukaisena siirtää tuomiois-

tuimille nykyisin kuuluvaa toimivaltaa esi- tutkintaviranomaisille, koska varsinkin va- kuustakavarikko voi koskea huomattavia ta- loudellisia arvoja tai rajoittaa merkittävästi yrityksen elinkeinotoimintaa.

Toimivaltaa ei myöskään voida jakaa siten, että esitutkintaviranomainen päättäisi täytän- töönpanosta, kun jäädyttämis päätös tarkoit- taisi takavarikkoa ja syyttäjä kun jäädyttä- mis päätös olisi pantava täytäntöön vakuusta- kavarikkona tai hukkaamiskieltona. Tämä johtuu siitä käytännön seikasta, että jäädyt- tämispyyntö tehdään vakiolomakkeella ja vasta perehtymällä sen sisältöön voidaan päätellä, onko jäädyttämispyyntö pantava täytäntöön takavarikkona, hukkaamiskieltona vai vakuustakavarikkona. Myös järjestelmän selkeys puoltaa sitä, ettei päätösvaltaa jaeta useamman viranomaisorganisaation kesken. Näin ollen ehdotetaan, että Suomeen saapu- van jäädyttämis päätöksen täytäntöönpanosta päättäisi aina syyttäjä.

Esityksen mukaan jäädyttämis päätöksen vastaanottava syyttäjä päättäisi, voitaisiinko jäädyttämis päätös panna tämän lain nojalla täytäntöön. Toimivaltainen syyttäjä päättäisi, tulisiko jokin laissa tarkoitettu täytäntöönpa- non kieltäytymis- tai lykkäämisperuste sovel- lettavaksi, sekä arvioisi, vastaako todistuk- sesta ilmenevä jäädyttämis päätös pakkokei- nolain 3 luvussa tarkoitettua hukkaamiskiel- toa tai vakuustakavarikkoa vai kyseisen lain 4 luvussa tarkoitettua takavarikkoa. Syyttäjä määräisi jäädyttämis päätöksen pantavaksi täytäntöön hukkaamiskiellosta ja vakuusta- kavarikosta tai takavarikosta säädettyssä jär- jestyksessä ja toimittaisi päätöksensä ulosot- toviranomaiselle tai esitutkintaviranomaiselle täytäntöönpanoa varten. Jäädyttämis päätös pantaisiin täytäntöön samalla tavoin kuin vastaava kansallinen turvaamistoimipäätös.

Vastaavasti Suomen ollessa jäädyttämis- päätöksen lähettävänä valtiona jäädyttämis- päätöksenä toiseen jäsenvaltioon lähetettä- vän, takavarikkoa koskevan päätöksen voisi tehdä vain syyttäjä tai eräissä tapauksissa tuomioistuin. Jäädyttämis päätöksen lähettä- misestä päättäisi jäädyttämis päätöksen tehnyt viranomainen, mutta tuomioistuimen ollessa mainittu viranomainen, päätös lähettämistä tehtäisiin syyttäjän pyynnöstä. Koska huk- kaamiskiellosta tai vakuustakavarikosta päät-

tää Suomessa tuomioistuin, ainoastaan tuomioistuin olisi toimivaltainen päättämään mainittua turvaamistointia koskevan jäädyttämispäätöksen lähettamisestä täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Syyttäjä päättäisi kuitenkin väliaikaista hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa koskevan päätöksen lähettamisestä täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon.

Syyttäjän toimivaltaa voidaan ensiksikin perustella sillä, että EU:n jäsenvaltioissa esitutkintaviranomaista ei pidetä oikeusviranomaisena. Jäädyttämispäätöksen tulee tosin puitepäätöksen 2 artiklan a kohdan mukaan olla jäädyttämispäätöksen tehneen valtion kansallisessa lainsäädännössä määritellyn oikeusviranomaisen tekemä. Suomen eurooppalaiseen oikeusapusopimukseen vuonna 1994 tekemä oikeusviranomaista koskeva ilmoitus koskee vain oikeusapupyynnöitä eikä kata kaikkia niitä tilanteita, joista puitepäätöksessä on kysymys. Varsinkin kysymyksen ollessa vastavuoroisesta tunnustamisesta on tärkeää, että jäsenvaltiot voivat luottaa toistensa pakkokeinopäätöksiin. Tämä vuorostaan asettaa tiettyjä vähimmäisvaatimuksia sovellettavalle menettelylle ja päätöksentekotasolle. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen ja puitepäätöksen määräysten mukaisesti sekä välitöntä täytäntöönpanoa koskevan 5 artiklan 1 kohdan myötä Suomen toimivaltaisten viranomaisten tekemän jäädyttämispäätöksen tutkiminen toisessa valtiossa on rajoitettua. Vastavuoroinen tunnustaminen merkitsee ensisijaisesti lähettävän valtion päätösten välitöntä täytäntöönpanoa ja päätöksen kontrollin minimoimista päätöksen vastaanottaneessa jäsenvaltiossa. Näin ollen päätöksen vastaanottaneella valtiolla on perusteltu odotus, että täytäntöön pantava päätös on sen lähettäneessä valtiossa varmasti riittävän oikeudellisen asiantuntemuksen omaavan viranomaisen tekemä ja että toimenpiteen kohtuullisuus, suhteellisuus ja tarpeellisuus on huolella harkittu. Vastaanottava valtio ei enää uudessa järjestelmässä pane täytäntöön omaa, toisen valtion oikeusapupyynnön johdosta tehtyä päätöstään, vaan toisen valtion tekemän ja sille lähettämän päätöksen.

Toiseksi voidaan viitata siihen, että voimassaolevan lainsäädännön mukaan (esitut-

kintalain 15 §:n 1 momentti) esitutkintaviranomaisen tulisi muissa kuin yksinkertaisissa tapauksissa ilmoittaa syyttäjälle tutkittavaksi tulleesta rikosasiasta, kun jotakuta voidaan epäillä syylliseksi rikokseen. Pykälän 2 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on noudatettava syyttäjän esitutkinnan tavoitteiden turvaamiseksi antamia määräyksiä. Tapausta ei yleensä voida pitää yksinkertaisena, jos rikoksen tutkinta edellyttää pakkokeinojen täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa. Esityksessä valitulla muotoilulla on ollut tarkoituksena varmistaa esitutkintalain 15 §:n 1 momentista ilmi käyvän periaatteen toteutuminen ja syyttäjän aseman selkeyttäminen ehdotetussa uudessa menettelyssä. Syyttäjän konsultointi on tärkeää, sillä syyttäjä tekee ratkaisun mahdollisista syytöimenpiteistä. Lisäksi erityisesti merkittävässä rikosasioissa on tulevan oikeudenkäynnin sujuvuuden ja asian tehokkaan hoitamisen kannalta perusteltua, että syyttäjä kytketään mukaan esitutkintaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Esitutkinnan johto luonnollisesti edelleenkin säilyisi esitutkintaviranomaisilla, mutta valittu vaihtoehto edellyttää, että esitutkintaviranomainen ja syyttäjä toimivat kiinteässä yhteistyössä rikosvastaan toteuttamiseksi siten kuin esitutkintalain 15 § edellyttää.

Puitepäätöksen mukaan täytäntöönpanoa voidaan lykätä, jos se saattaisi haitata käynnissä olevaa rikoksen selvittämistä. Ehdotuksen mukaan syyttäjän tulisi viipymättä ilmoittaa vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä esitutkintaviranomaisille, jotta näillä olisi mahdollisuus esittää näkemyksensä siitä, tulisiko täytäntöönpanoa mainitulla perusteella lykätä. Tällä menettelyllä pyritään turvaamaan esitutkintaviranomaisten rikostorjunnallisten toimenpiteiden onnistuminen, minkä lisäksi tiedonsaannilla on myös esitutkintaviranomaisten turvallisuuteen liittyvää merkitystä.

Syyttäjä voisi lähettää jäädyttämispäätöksenä täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon myös tekemänsä pakkokeinolain 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua väliaikaista hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa koskevan päätöksen. Voimassaolevan lain mukaan sekä esitutkintaviranomainen että syyttäjä ovat toimivaltaisia kansallisissa asioissa tekemään

väliaikaisen hukkaamiskielto- tai vakuustakavarikkopäätöksen. Toimenpide peräytyy, ellei vaatimusta hukkaamiskiellosta tai vakuustakavarikosta viikon kuluessa esitetä tuomioistuimelle.

Kansainvälisen rikosoikeusapulain 15 §:n 1 momentin mukaan oikeusapupyynnön tarkoituksena tai sen täyttämisen edellyttäessä pakkokeinolaissa tarkoitettujen pakkokeinojen käyttämistä, ei pakkokeinoja saa käyttää, jos tämä ei Suomen lain mukaan olisi sallittua, jos pyynnön perusteena oleva teko olisi tehty Suomessa vastaavissa olosuhteissa. Kyseinen säännös sisältää niin sanotun kaksoisrangaistavuuden edellytyksen. Puitepäätöksen edellyttämin tavoin esityksen sisältämä eräs keskeisin muutos oikeusapupyynnön toteuttamisen aineellisten edellytysten osalta on, että hukkaamiskielton tai vakuustakavarikon taikka takavarikon mukaisessa järjestyksessä täytäntöönpanon toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon edellytykseksi ei voida enää asettaa kaksoisrangaistavuuden vaatimusta, jos teko on toisen jäsenvaltion lain mukaan EU-jäädyttämislain 3 §:n listassa oleva rikos ja siitä voi kyseisessä valtiossa seurata kolmen vuoden vapausrangaistus. Kansainvälisen rikosoikeusapulain ja voimassaolevien sopimusten kieltäytymisperusteita ei voisi enää käyttää. Sallittuja kieltäytymisperusteita olisivat vain EU-jäädyttämislain 4 §:ssä mainitut perusteet, jotka liittyvät todistuksen epätäydellisyteen, koskemattomuuteen ja erioikeuksiin ja niin sanottuun *ne bis in idem*-sääntöön (ei kahdesti samassa asiassa) sekä asiakirjan, postilähetyksen tai sähkösanoman takavarikoimiseen.

Syyttäjän olisi asetettava aika, jonka toisen jäsenvaltion pyynnöstä tehty turvaamistoimenpide on voimassa. Lähtökohtaisesti aika tulisi asettaa siten, että omaisuus on turvattu siihen asti, kunnes Suomi on vastannut pyynnön esittäneen valtion lopulliseen oikeusapupyynnöön eli esimerkiksi pyyntöön panna menettämisseuraamusta koskeva tuomio täytäntöön.

Jäädyttämistä pyydetään toiselta jäsenvaltiolta lähettämällä sen toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle kansallinen turvaamistoimipäätös sekä puitepäätöksen liitteenä oleva todistus. Todistuksessa on oltava myös lopul-

lista oikeusapua koskeva tai sen arvioitua lähettämisaikajakohtaa koskeva tieto.

Suomen ollessa päätöksen vastaanottavana valtiona henkilöllä, jota jäädyttämispäätös koskee, on oikeus valittaa käräjäoikeudelle syyttäjän päätöksestä panna toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätös täytäntöön. Näin ollen syyttäjän päätöksestä koskien esimerkiksi kieltäytymisperusteiden soveltamista ja jäädyttämisen voimassaoloaikaa voi valittaa. Jos jäädyttämispäätös on pantu täytäntöön hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa koskevassa järjestyksessä, saa kyseisistä täytäntöönpanotoimista valittaa niin kuin ulosottoviranomaisen täytäntöönpanotoimista valiteaan. Tässä tarkoitettua muutoksenhausta tulee ilmoittaa päätöksen lähettäneen jäsenvaltion viranomaiselle, jotta se voi toimittaa tarpeelliseksi katsomansa tiedot. Valitukset eivät estä turvaamistoimen täytäntöönpanoa. Jäädyttämispäätöksen aineellisista perusteista saa valittaa vain jäädyttämispäätöksen lähettäneen valtion tuomioistuimeen.

EU-jäädyttämislakia sovellettaisiin vain sellaisiin täytäntöönpanopyyntöihin, jotka on tehty puitepäätöksen edellyttämässä menettelyssä. Näin ollen esimerkiksi sellaisten jäsenvaltioiden kanssa, jotka eivät ole tehneet puitepäätöksen edellyttämiä lainmuutoksia, sovellettaisiin vanhoja menettelyjä.

5. Esityksen vaikutukset

5.1. Taloudelliset vaikutukset

Puitepäätöksen soveltamisalaa vastaavien oikeusapupyynnöiden määristä nykyisten EU:n jäsenvaltioiden välillä ei ole saatavissa tarkkaa tilastotietoa. Vuotta 2002 sekä 2003 koskevien arvioiden perusteella kyseisten Suomeen saapuvien pyyntöjen määrä vuositasolla on joitakin kymmeniä. Tilanne on vastaava Suomen esittämien pyyntöjen osalta. Kyseisissä arvioissa ovat mukana toukokuusta 2004 Euroopan unionin jäseniksi tulleet valtiot.

Ihmisten lisääntynyt liikkuvuus Euroopan unionin alueella saattaa aiheuttaa lain soveltamisalaa kuuluvien tapausten lisääntymistä tulevaisuudessa. Näin etenkin siksi, että Euroopan unionin vapaan liikkuvuuden piiriin on toukokuussa 2004 tullut 10 uutta valtiota.

Rajat ylittävät turvaamistoimenpiteet ovat tähänkin asti olleet mahdollisia, mutta on mahdollista, että myös uusi menettely lisää tapauksien määrää tulevaisuudessa. On kuitenkin vaikea arvioida, missä määrin näin tulee tapahtumaan.

Esityksellä ei olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, jos laissa tarkoitettujen oikeusapupyynnöiden määrä ei merkittävästi lisäänty nykyisestä tasosta. Eniten työtä tulisi aiheuttamaan Suomeen toisesta jäsenvaltiosta saapuva oikeusapupyynnö. Esityksen myötä käräjäoikeuksien työmäärä saattaa kuitenkin jonkin verran laskea, sillä käräjäoikeus ei enää säännönmukaisesti päättäisi vieraan valtion pyynnöstä tehdystä turvaamistoimenpiteestä. Syyttäjien työmäärä vastaavasti lisääntyisi, sillä syyttäjä päättäisi tässä laissa tarkoitetun, toisen jäsenvaltion lähettämän jäädyttämisspätöksen täytäntöönpanosta. Esitutkintaviranomainen ei osallistuisi hukkaamiskiellon tai vakuustakavarikon täytäntöönpanoon. Sen sijaan esitutkintaviranomaisen toimet lienevät tarpeen lähes säännönmukaisesti tapauksissa, jossa jäädyttämisspynnö pannaan täytäntöön takavarikon mukaisessa järjestyksessä. Ulosottoviranomaisten asema säilyy samana kuin nykyisessä järjestelmässä. Oikeusministeriön tehtävät vähensivät, koska sillä ei uuden lain mukaisessa menettelyssä olisi enää keskusviranomaistehtäviä.

Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio tulee syyttäjien työmäärä lisääntymään erityisesti tilanteissa, jossa jäädyttämisspätös on takavarikko. Ainoastaan syyttäjä ja tuomioistuimien olisivat toimivaltaisia tekemään jäädyttämisspätöksen kyseisessä tapauksessa. Vastaavasti esitutkintaviranomaisten tehtävät vähentyvät. Käräjäoikeuksien tehtävät saattavat lisääntyä, sillä käräjäoikeudet ovat muodollisesti jäädyttämisspätöksen lähettämistä päättäviä viranomaisia tilanteissa, jossa jäädyttämisspätös on hukkaamiskielto tai vakuustakavarikko taikka tuomioistuimen päättämä takavarikko. Koska hukkaamiskieltoista ja vakuustakavarikosta ja takavarikosta päättäminen muutenkin kuuluu käräjäoikeuksien tehtäviin, ei tässä tarkoitettua työmäärän lisäystä voi pitää merkittävänä.

Esityksellä olisi taloudellisia vaikutuksia myös siten, että käräjäoikeuksien henkilöstöä, syyttäjiä, poliiseja, tulliviranomaisia ja

jossain määrin myös ulosottohenkilöstöä olisi koulutettava niille EU-jäädyttämisslaissa annettuihin uusiin tehtäviin. Koulutuksen tulisi olla suhteellisen laajaa, koska kyse on kyseisille viranomaisille annetuista pääosin täysin uusista tehtävistä.

Esityksen mukaan toimivaltaiset syyttäjät pystyisivät pääsääntöisesti hoitamaan lain mukaiset tehtävänsä tavanomaisen työajan puitteissa. Syyttäjien mahdolliset viikonloppua koskevat varallaolojärjestelmät saattaisivat kuitenkin aiheuttaa korvauksista aiheutuvia kuluja.

Puitepäätöksen mukaisen järjestelmän käyttöönotto Suomen lisäksi muissa jäsenvaltioissa lisää Suomen mahdollisuuksia saada konfiskoitua varoja, jotka sijaitsevat toisissa jäsenvaltioissa.

5.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Kuten edellä on todettu, esitys vaikuttaisi puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvien jäädyttämisspynnöiden osalta syyttäjien, poliisin, tulliviranomaisten, käräjäoikeuksien ja oikeusministeriön väliseen toimivallanjakoon, sillä lopullinen päätöksenteko vieraan valtion pyynnöstä tehtävien turvaamistoimenpiteiden osalta siirtyisi käräjäoikeuksilta syyttäjille. Myöskään poliisilla tai tulliviranomaisilla ei olisi enää toimivaltaa ryhtyä tässä laissa tarkoitetuissa tilanteissa väliaikaistoimenpiteisiin, jos vieraan valtion päätös tarkoittaa asiallisesti hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa, eikä myöskään toimivaltaa suorittaa takavarikkoa vieraan valtion pyynnöstä. Myöskään oikeusministeriöllä ei enää olisi keskusviranomaistehtäviä, sillä päätökset toimitettaisiin suoraan toimivaltaiselta oikeusviranomaiselta toiselle. Suomen ollessa päätöksen vastaanottava valtio päätökset siis toimitettaisiin syyttäjälle. Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio toimivaltainen viranomainen olisi tapauksesta riippuen joko syyttäjä tai tuomioistuin.

Suomen lähettämien jäädyttämisspätösten osalta syyttäjille ja osin tuomioistuimille siirtyisi tehtäviä, jotka ovat aikaisemmin olleet pääasiassa keskusrikospoliisin ja oikeusministeriön hoidossa.

Uuden järjestelmän myötä valtakunnan-

syyttäjänviraston syyttäjiin kohdistuvat ohjaustehtävät myös todennäköisesti lisääntyvät.

6. Asian valmistelu

Puitepäätöksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 49/2001 vp sekä lisäksi täydentäviä tietoja asian käsittelystä Euroopan unionissa.

Lakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon 12/2001 vp.

Oikeusministeriö asetti 9 päivänä elokuuta 2004 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella puitepäätöksen edellyttämiä kansallisia lainmuutoksia ja mahdollisia muita täytäntöönpanotoimia. Valmistelun peruslähtökohdaksi asetettiin se, että puitepäätöksessä tarkoitetuksi keskeiseksi toimijaksi ja oikeusviranomaiseksi katsotaan Suomessa syyttäjä. Tähän jäädyttämistyöryhmään kutsuttiin edustajat oikeusministeriöstä, sisäasiainministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, valtakunnansyyttäjänvirastosta ja keskusrikospoliisista.

Jäädyttämistyöryhmä luovutti mietintönsä

(Oikeusministeriö, työryhmämietintö 2004:18) oikeusministeriölle joulukuussa 2004. Mietinnöstä pyydettiin lausunto 22 eri viranomaiselta ja taholta, joista 18 antoi lausunnon. Työryhmä ehdotti mietinnössään, että syyttäjä olisi keskeinen puitepäätöksen mukaisia tehtäviä hoitava oikeusviranomainen. Lausunnonantajista työryhmän ehdottamaa toimivaltaratkaisua vastustivat sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, keskusrikospoliisi, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos, Tullihallitus ja Helsingin kihlakunnan ulosottovirasto. Työryhmän ehdottamaa toimivaltaratkaisua kannattivat Helsingin käräjäoikeus, Kuopion käräjäoikeus, valtakunnansyyttäjänvirasto, Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto, Oulun kihlakunnan syyttäjänvirasto, Tampereen kihlakunnan syyttäjänvirasto, Käräjäoikeustuomarit r.y., Suomen Asianajajaliitto ja eduskunnan apulaisoikeusasiamies.

Tähän esitykseen sisältyvät ehdotukset on valmisteltu jäädyttämistyöryhmän mietinnön ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta oikeusministeriön virkatyönä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälä sisältäisi lain soveltamisalaa koskevan säännöksen. Sen mukaan tämän lain mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön neuvoston puitepäätöksessä (2003/577/YOS) eli tässä laissa tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätös. Vastaavasti tämän lain mukaisesti toimitetaan toiseen jäsenvaltioon pantavaksi täytäntöön Suomen oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätös. Lakia sovelletaan siten puitepäätöksessä määriteltyihin, puitepäätöksen mukaisesti lähetettyihin jäädyttämispäätöksiin. Pykälä perustuu puitepäätöksen 1 artiklaan ja 2 artiklan a kohtaan.

Säännös merkitsee sitä, että puitepäätöksen mukaisella järjestelmällä ei kumota voimassaoleviin sopimuksiin ja lainsäädäntöön perustuvia menettelyjä. Jos esimerkiksi Suomeen toisesta jäsenvaltiosta saapuva turvaamistoimea koskeva pyyntö ei ole puitepäätöksen mukainen, sovelletaan siihen voimassaolevia sopimuksia. Samoin Suomen ollessa oikeusapua pyytävä valtio, oikeusapua koskevia sopimuksia voitaisiin edelleen soveltaa silloin, kun tämä nähdään jäädyttämispuitepäätöksen mukaiseen menettelyyn nähden nopeammaksi tai muutoin tarkoituksenmukaisemmaksi menettelyksi. Tällaisesta tilanteesta voisi olla kyse esimerkiksi silloin, kun samassa asiassa tehdään oikeusapupyyntö sekä EU:n jäsenvaltioon että kolmanteen maahan.

2 §. *Määritelmä.* Pykälän 1 momentin mukaan jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen oikeusviranomaisen rikosasiassa tekemää päätöstä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen,

muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita tai on tuomittu menetetyksi taikka jota voitaisiin käyttää todisteena. Lain soveltamisalaa kuuluvat näin ollen vain jäädyttämispäätökset, jotka on annettu todistusaineiston turvaamista tai myöhempää omaisuuden menetetyksi tuomitsemista tai sellaisen tuomion täytäntöönpanoa varten. Soveltamisalaa eivät kuulu tuomittavaksi tulevan sakon tai korvauksen turvaaminen eivätkä turvaamistoimet esineen palauttamiseksi oikealle omistajalleen. Pykälä perustuu puitepäätöksen 2 artiklan c kohtaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen lähettävä valtio jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan pakkokeinolain (450/1987) 3 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen määräämää hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa, syyttäjän määräämää väliaikaista hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa taikka 4 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen tai syyttäjän määräämää takavarikkoa.

Esityksen mukaan ei luotaisi uutta kansallista pakkokeinoa, vaan Suomesta lähtevän jäädyttämispäätöksen osalta tulee ensin tehtäväksi päätös hukkaamiskiellosta tai vakuustakavarikosta, niitä edeltävästä väliaikaistoi-
menpiteestä taikka takavarikosta, jotka 2 momentin määritelmän mukaan olisivat tässä laissa tarkoitettuja jäädyttämispäätöksiä.

Vastaavasti toisesta jäsenvaltiosta saapuva puitepäätöksen mukainen jäädyttämispäätös pantaisiin Suomessa täytäntöön 10 §:n nojalla soveltuvien osin kuten kansallinen hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa taikka takavarikkoa koskeva päätös.

Ehdotetun 2 momentin mukaan vain syyttäjän tai tuomioistuimen määräämä takavarikko voidaan katsoa jäädyttämispäätökseksi Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen lähettävä valtio. Säännös merkitsee sitä, että esitutkintaviranomaisen määräämää takavarikkoa ei voitaisi katsoa jäädyttämispäätökseksi. Valittua ratkaisua on perusteltu yleisperustelujen jaksossa 4.

Käytännössä pääsääntöisesti syyttäjä tekisi

takavarikkoa koskevan päätöksen, joka tulisi lähetettäväksi toiseen jäsenvaltioon. Pakkokeinolain 4 luvun 5 §:n mukaan myös tuomioistuin saa päättää takavarikosta syytetä käsitellessään. Kuten ei puhtaasti kansallis-sakaan tapauksissa, ei myöskään tässä tarkoi-tetuissa tilanteissa ole estettä sille, että syyt-täjä tekee takavarikkoa koskevan päätöksen myös syytteen käsittelyn alettua.

Ehdotetun 2 momentin mukaan jäädyttä-mispäätöksellä tarkoitetaan myös pakkokei-nolain 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua syyttäjän määräämää väliaikaista hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa Suomen ollessa jäädyt-tämispäätöksen lähettävä valtio. Väliaikais-toimenpiteiden katsominen jäädyttämispää-töksiksi on välttämätöntä, jotta hukkaamis-kiellon ja vakuustakavarikon osalta voidaan säilyttää turvaamistoimen teho. Tuomiois-tuimen määräämän hukkaamiskielton tai va-kuustakavarikon yhteydessä pääsääntöisesti kuullaan epäiltyä henkilöä. Tällöin koko tur-vaamistoimen teho vesittyy. Puhtaasti kan-sallisissakin tilanteissa omaisuuden hukkaa-minen estetään tehokkaimmin väliaikaistoi-menpiteillä. Pakkokeinolain 3 lukua on esi-tyksessä ehdotettu muutettavaksi siten, että se sisältää säännökset väliaikaistoi-menpiteen peräytymisestä tilanteissa, joissa väliaikais-toimi on lähetetty jäädyttämispäätöksenä toi-seen jäsenvaltioon.

2 luku. **Jäädyttämispäätöksen täytän-töönpano Suomessa**

3 §. Kaksoisrangaistavuus. Puitepäätöksen 3 artiklan 4 kohta antaa jäsenvaltiolle mah-dollisuuden vaatia niin sanottua kaksoisran-gaistavuutta eli asettaa täytäntöönpanon edel-lytykseksi, että jäädyttämispäätöksen perus-teena oleva teko on sen lain mukaan rangais-tava. Esityksessä on katsottu perustelluksi asettaa kaksoisrangaistavuuden vaatimus täy-täntöönpanon edellytykseksi. Puitepäätöksen 3 artiklan 2 kohta sisältää kuitenkin luettelon teoista, joiden osalta kaksoisrangaistavuuden tutkimista ei saa edellyttää, jos niistä jäädyt-tämispäätöksen tehneessä valtiossa voi seura-ta enimmillään vähintään kolmen vuoden va-pausrangaistus.

Pykälän 1 momentin mukaan jäädyttämis-päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on,

että jäädyttämispäätöksen perusteena oleva teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olo-suhteissa tehtynä rikos. Kyseinen muotoilu kattaa myös niin sanotut kansallisesti rajoit-tuneet rikokset. Sen nojalla esimerkiksi toi-nessa jäsenvaltiossa tehty veropetos, joka siis kohdistuu kyseisen jäsenvaltion julkisiin va-roihin eikä ole Suomen lain mukaan verope-tos, voidaan katsoa Suomen lain mukaiseksi veropetokseksi, jos teko olisi Suomessa vas-taavissa olosuhteissa tehtynä veropetos. Toi-saalta edellytyksenä ei ole, että jäädyttämis-päätöksen perusteena oleva teko on Suomes-sa rangaistava samalla rikosnimikkeellä kuin jäädyttämispäätöksen tehneessä jäsenvaltios-sa. Riittävää on, että jäädyttämispäätöksen perusteena oleva teko on Suomessa rangais-tava riippumatta siitä, mikä on teon rikosni-mike.

Momentissa on myös tarkennettu puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdan d alakohdan edel-lyttämällä tavalla edellä mainittua kansalli-sesti rajoittuneita rikoksia koskevaa säänte-lyä. Momentin mukaan veron, maksun, tullin tai valuuttatoimen osalta täytäntöönpanosta ei voida kuitenkaan puuttuvan kaksoisran-gaistavuuden perusteella kieltäytyä sillä pe-rusteella, että Suomen lainsäädännössä ei aseteta samantyyppisiä veroja tai maksuja taikka että Suomen lainsäädäntöön ei sisälly samantyyppistä veroja, maksuja tai tulleja tai valuuttatoimia koskevaa sääntelyä kuin jää-dyttämispäätöksen tehneen valtion lainsäädäntöön sisältyy.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin sii-tä, että tiettyjen tekojen osalta pyydetystä täytäntöönpanosta ei voisi puuttuvan kaksois-rangaistavuuden perusteella kieltäytyä, vaika ne eivät olisi Suomen lain mukaan rikok-sia. Säännökset perustuvat puitepäätöksen 3 artiklan 2 kohtaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että vaikka teko ei olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos, täytäntöönpanosta ei voitaisi kieltäytyä tällä perusteella, jos te-ko on jäädyttämispäätöksen tehneen jäsen-valtion lainsäädännön mukaan 3 momentissa tarkoitettu teko ja kyseisen jäsenvaltion lais-sa säädetty ankarin rangaistus teosta on vä-hintään kolmen vuoden vapausrangaistus.

Pykälän 3 momentti sisältäisi luettelon 32 rikoksesta tai rikostyyppistä. Jos jäädyttä-

mis päätöksen perusteena oleva teko olisi täytäntöönpanoa pyytäneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan jokin luettelossa tarkoitettuista teoista ja lisäksi teosta olisi tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaan säädetty vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus, tulisi jäädyttämispäätös panna täytäntöön riippumatta siitä, onko teko Suomessa rikos. Käytännössä pyynnön esittäneen jäsenvaltion viranomaisen ilmoittaisi pyynnössään, että pyynnön perusteena oleva teko on sen lain mukaan tietty luetteloon sisältyvä rikos ja että siitä sen lain mukaan voi seurata vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus. Lähtökohteisesti syyttäjä ei tutkisi pyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännön sisältöä, vaan toisen jäsenvaltion ilmoitukseen luotettaisiin. Jos syyttäjällä olisi perusteltu syy epäillä ilmoituksen oikeellisuutta, syyttäjä voisi kuitenkin tutkia, voiko pyynnön perusteena olevasta rikoksesta toisessa jäsenvaltiossa sen lainsäädännön mukaan seurata kolmen vuoden vapausrangaistus. Lisäksi syyttäjä voisi tutkia, onko pyynnön perusteena oleva teko toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan 3 momentin luetteloon kuuluva. Sen sijaan merkitystä ei olisi sillä, onko teko Suomen lain mukaan tähän luetteloon kuuluva teko.

Kuitenkin siltä osin, kuuluuko pyynnön perusteena oleva teko 3 momentin luetteloon, syyttäjä voisi puuttua vain selviin virheisiin, sillä käsitteet ovat osin laajoja ja tulkinnanvaraisia. Käytännössä syyttäjä voisi puuttua vain tilanteisiin, joissa ilmoitettu teonkuvaus ei selvästikään voisi vastata luetteloon sisältyvää rikosta. Toisen jäsenvaltion ilmoittaessa pyynnön perusteena olevan teon sisältyvän luetteloon, tulee syyttäjän myös ottaa huomioon, että puitepäätös on hyväksytty kaikilla Euroopan unionin virallisilla kielillä, joten myös erikieliset käännökset voivat aiheuttaa eroja käsitteiden tulkinnassa. Ehdotetussa 3 momentissa oleva luettelo vastaa eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn puitepäätöksen (2002/584/YOS) 2 artiklan 2 kohdassa olevaa sekä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003, jäljempänä EU-luovuttamislaki) 3 §:n 2 momentissa olevaa luettelo.

Vaikka syyttäjä ei soveltaessaan ehdotetun 2 ja 3 momentin säännöksiä tutkisi, onko teko Suomessa rikos, käytännössä näin olisi lähes poikkeuksetta. Luetteloon sisältyvä teko, joka ei olisi Suomessa rikos, saattaisi olla esimerkiksi rikollisjärjestöön osallistuminen, jos se pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa olisi määritelty laajemmin rangaistavaksi kuin Suomessa. Suomessa järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen on säädetty rangaistavaksi rikoslain 17 luvun 1a ja 24 §:ssä. Myös terrorismi saattaisi olla pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa säädetty rangaistavaksi laajemmin tunnusmerkistöin kuin Suomessa. Samoin rasismin ja muukalaisvihan osalta pyynnön esittäneessä jäsenvaltiossa saattaisi olla sellaisia tekemuotoja, jotka Suomessa eivät ole rangaistavia.

4 §. Muut kieltäytymisperusteet. Pykälä sisältäisi säännökset muista perusteista, joiden johdosta toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos 6 §:ssä tarkoitettua todistusta ei toimiteta, se on puutteellinen tai se selvästi ei vastaa jäädyttämispäätöstä. Kieltäytymisperuste perustuu puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdan a alakohtaan. Todistuksella on keskeinen merkitys puitepäätöksen mukaisessa järjestelmässä, koska jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano tapahtuu todistuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella. Kyseessä on puitepäätöksessä ja tässä laissa tarkoitettu pyyntö vain, jos toimitetaan 6 §:ssä tarkoitettu todistus. Jos todistus on siten puutteellinen, että sitä ei voida asettaa täytäntöönpanon perusteeksi, eikä puutteellisuutta korjata, täytäntöönpanosta on kieltäydyttävä.

Todistus on keskeinen myös sen vuoksi, että täytäntöönpanoa pyytävä valtio kääntää pyynnön vastaanottavan valtion kielelle tai sen hyväksymälle muulle kielelle ainoastaan todistuksen. Jäädyttämistä pyytävän valtion ei tarvitse kääntää jäädyttämispäätöstä täytäntöönpanovaltion kielelle. Pääsääntöisesti tähän ei ole tarvetta, koska täytäntöönpanovaltiossa ei voida tutkia toisessa jäsenvaltiossa tehdyn jäädyttämispäätöksen aineellisia perusteita. Syyttäjä voisi lähtökohteisesti luottaa todistuksessa ilmoitettuihin tietoihin. Täytäntöönpanosta tulee kuitenkin kieltäytyä,

jos todistus ei selvästi vastaa jäädyttämispäätöstä. Joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa tämän kieltäytymisperusteen tutkimiseksi syyttäjän voisi olla tarpeen käännättää myös jäädyttämispäätös tai osa siitä. Puitepäätöksen mukaan jäädyttämispäätöksen tehnyt oikeusviranomainen myös täyttää todistuksen. Näin ollen käytännössä jäädyttämispäätöksen ja todistuksen eroavaisuus voisi johtua lähinnä inhimillisestä erehdyksestä.

Momentin 2 kohdan mukaan täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos on olemassa koskemattomuus tai erioikeus, joka tekee jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi. Kieltäytymisperuste perustuu puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

Kohdassa tarkoitettu kieltäytymisperuste koskee esimerkiksi tilanteita, joissa täytäntöönpanon kohteena olevaa henkilöä tai omaisuutta koskee kansallisesta lainsäädännöstä tai Suomen kansainvälisistä velvoitteista johtuen oikeudenkäyntiä tai täytäntöönpanoa koskeva erioikeus tai -vapaus. Kohdassa tarkoitettujen tilanteiden todennäköisesti harvinaisia. Lähinnä kyseeseen voisivat tulla tilanteet, joissa täytäntöönpano kohdistuisi vieraan valtion diplomaattiseen edustajaan tai edustuston omaisuuteen ja tiloihin. Todennäköisesti tätäkin harvinaisempia olisivat tilanteet, joissa on kyse perustuslain 30 §:ssä tarkoitetusta kansanedustajan koskemattomuudesta tai perustuslain 113 §:ssä tarkoitetusta tasavallan presidentin rikosoikeudellisesta vastuusta.

Momentin 3 kohdan mukaan jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos todistuksessa annetuista tiedoista ilmenee välittömästi, että myöhempi 8 §:ssä tarkoitettu oikeusapu eli niin sanottu lopullinen oikeusapu todistusaineiston siirtämiseksi tai tuomitun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanemiseksi ei olisi mahdollista sen vuoksi, että asia olisi jo jäädyttämispäätöksen perusteena olevan teon osalta lopullisesti ratkaistu (*ne bis in idem*).

Kieltäytymisperuste perustuu puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Puitepäätöksessä ei tarkemmin määritellä niin sanottua *ne bis in idem*-kieltäytymisperusteen sisältöä. Perusteen sisältö määritetty lopullista oikeusapua koskevien lakien ja kulloinkin ti-

lanteeseen sovellettavaksi tulevien kansainvälisten sopimusten sisällön perusteella. Ne bis in idem -sääntöä koskevia sopimusmääräyksiä sisältyy esimerkiksi eurooppalaiseen oikeusapusopimukseen, vuoden 1990 rahanpesuyleissopimukseen sekä YK:n huumausaineyleissopimukseen.

Ehdotetun 3 kohdan sanamuoto on edellä mainitun vuoksi väljä, jotta sen sisälle mahtuu kussakin lopullista oikeusapua koskevassa tilanteessa mahdollisesti sovellettavaksi tulevan ne bis in idem -säännön sisältö. Kohdan sanamuoto kattaa sen vuoksi sekä Suomessa, toisissa jäsenvaltioissa että niin sanotuissa kolmansissa valtioissa annetut ratkaisut edellyttäen, että kyseisellä päätöksellä asia on päätöksen tehneessä valtiossa lopullisesti ratkaistu. Luonnollisesti toisessa valtiossa annettu päätös voitaisiin käytännössä ottaa Suomessa huomioon vain sikäli kuin se on suomalaisten viranomaisten tiedossa. Ehdotetun kohdan sanamuodonkin mukaan täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, mikäli todistuksessa annetuista tiedoista käy välittömästi ilmi kieltäytymisperusteen olemassaolo.

Momentin 4 kohdan mukaan takavarikkoa koskevan jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos asiakirjan, postilähetysten tai sähkösanoman takavarikko ei olisi pakkokeinolain 4 luvun 2 tai 3 §:n mukaan sallittu.

Pakkokeinolain 4 luvun 2 §:n mukaan epäillyn tai hänen lähisukulaisensa hallusta ei saa takavarikoida epäillyn ja lähisukulaisten välisen tai lähisukulaisten välisen tiedonannon sisältävää asiakirjaa. Tällaisen asiakirjan saa kuitenkin takavarikoida, jos tutkittavana olevasta rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta. Myöskään sellaista asiakirjaa ei saa takavarikoida, jonka sisällöstä sen haltija olisi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 23 §:n tai saman luvun 24 §:n 2 tai 3 momentin nojalla velvollinen tai oikeutettu kieltäytymään todistamasta. Tämä takavarikointikielto koskee siten esimerkiksi lääkärin ja asianajajan hallussa olevia asiakirjoja.

Pakkokeinolain 4 luvun 3 § koskee postilähetysten ja sähkösanoman takavarikkoa. Epäillylle tarkoitettujen tai häneltä lähtöisin olevat kirjeet ja muut postilähetykset sekä sähkösanomat, jotka ovat posti- ja telelaitok-

sen hallussa, saa takavarikoida ainoastaan, milloin rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja ne voitaisiin takavarikoida myös vastaanottajan hallusta.

Pykälän 2 momentin säännöksen mukaan täytäntöönpanosta ei olisi heti kieltäydyttävä todistuksen puuttumisen tai puutteellisuuden vuoksi, vaan toisen jäsenvaltion viranomaiselle voitaisiin antaa mahdollisuus korjata puute. Poiketen siitä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle voitaisiin asettaa määräaika, jossa sen olisi esitettävä todistus tai täydennettävä tai korjattava sitä.

5 §. Toimivaltaiset syyttäjät. Pykälässä määriteltäisiin ne syyttäjät, jotka ovat toimivaltaisia hoitamaan jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoon liittyviä syyttäjän tehtäviä. Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltainen syyttäjä määrittyisi pääsääntöisesti sen mukaan, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella jäädyttämispyyntön kohteena oleva omaisuus tai todiste sijaitsee. Ehdotuksen mukaan Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen vastaanottava valtio toimivaltaiset syyttäjät olisivat samoja, jotka ovat myös EU-luovuttamislain mukaan toimivaltaisia syyttäjiä Suomeen saapuvien pyyntöjen osalta eli silloin kun Suomeen saapuu niin sanottu eurooppalainen pidätysmääräys. Momentin 1 kohdan mukaan toimivaltaisia syyttäjiä olisivat Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella. Momentin 2 kohdan mukaan toimivaltaisia olisivat Kuopion käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella. Momentin 3 kohdan mukaan toimivaltaisia olisivat Oulun käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin alueella. Momentin 4 kohdan mukaan toimivaltaisia olisivat Tampereen käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Turun tai Vaasan hovioikeuden

tuomiopiirin alueella.

Esityksessä on katsottu perustelluksi keskittää Suomeen saapuvien tässä laissa tarkoitettujen jäädyttämispyyntöjen käsittely eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa järjestelmää vastaavasti vain tietyille syyttäjille. Kyseinen järjestely mahdollistaa näiden syyttäjien erikoistumisen tässä laissa tarkoitettujen asioiden käsittelyyn. Keskittämisen myötä toisen jäsenvaltion jäädyttämispyyntöjä saapuu samalle syyttäjälle useammin, jolloin asiantuntemuksen kehittyminen on mahdollista. Koska kyseisillä syyttäjillä on myös eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyviä tehtäviä, voidaan olettaa, että heillä jo nykyisin on valmiuksia kansainvälisluonteisten asioiden käsittelyyn.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa mainittu kihlakunnansyyttäjä olisi tietyissä tilanteissa toimivaltainen siitä riippumatta, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee. Näin olisi ensimmäkin, jos omaisuus tai todisteet sijaitsevat usean 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetun tuomiopiirin alueella. Toiseksi kuka tahansa 1 momentissa mainittu syyttäjä olisi toimivaltainen myös, jos omaisuuden tai todistusa-ineiston sijainnista ei ole varmuutta. Kolmanneksi momentissa säädetään toimivallan perusteeksi myös muu erityinen syy. Kolmas kriteeri on avoin ja sen tarkoituksena on kattaa muut mahdolliset tilanteet, joissa pääsäännöstä poikkeava toimivaltajärjestely voi olla tarpeen. Tarpeelliseksi on katsottu, että säännöksessä sallittaisiin joustavuutta toimivaltaisen syyttäjän osalta, koska erityisesti turvaamistoimenpiteissä vaadittava nopeus saattaa käytännössä edellyttää pääsäännöstä poikkeavaa toimivaltajärjestelyä.

Pykälän 3 momentin mukaan erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voisi olla myös muu kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettu syyttäjä. Poikkeuksellisesti siis myös muun kuin Helsingin, Kuopion, Oulun tai Tampereen käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva syyttäjä olisi toimivaltainen hoitamaan jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoon liittyviä syyttäjän tehtäviä. Käytännössä erityinen syy siihen, että jäädyttämispäätöksen vastaanot-taisi ja 9 §:ssä tarkoitettu tavoin asiasta päättäisi muu kuin 1 tai 2 momentissa tarkoi-

tettu syyttäjä, olisi se, että pyyntö saapuisi viikonloppuna tai sellaiseen vuorokaudenaikaan, että asiaa ryhtyisi hoitamaan päivystävä syyttäjä, joka ei olisi 1 tai 2 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

Valtakunnansyyttäjänvirasto voisi antaa pykälää tarkempia määräyksiä toimivaltaisista syyttäjistä. Yleisistä syyttäjistä annetun lain (199/1997) 3 §:n 2 momentin mukaan valtakunnansyyttäjä voi antaa syyttäjän toimintaa koskevia yleisiä määräyksiä ja ohjeita. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen käräjäoikeuksien tuomiopiirissä toimivista syyttäjistä tultaisiin käytännössä nimeämään tietyt henkilöt, jotka hoitaisivat tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

6 §. Jäädymispyynnön lähettäminen Suomeen. Pykälän 1 momentti sisältää säännöksen siitä, miten pyydetään toisessa jäsenvaltiossa tehdyn jäädymispäätöksen täytäntöönpanoa Suomessa. Toisen jäsenvaltion toimivaltainen oikeusviranomaisena pyytää jäädymistä lähettämällä suoraan 5 §:ssä tarkoitettulle toimivaltaiselle syyttäjälle jäädymispäätöksen tai sen jäljennöksen sekä puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukaisen todistuksen. Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste. Tämä säännös perustuu puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan asiakirjat voidaan toimittaa käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että asiakirjojen aitous voidaan todeta. Valittu sanamuoto vastaa EU-luovuttamislain 14 §:n 2 momentin säännöstä.

Suomeen toisesta jäsenvaltiosta saapuva täytetty todistus on samalla pyyntö jäädymää eli kohdistaa turvaamistoimenpiteitä todistuksessa tarkoitettuun omaisuuteen. Todistuksella on puitepäätöksen ja nyt ehdotettavan lain mukaisessa järjestelmässä keskeinen merkitys. Todistus yksilöi sen, että kyseessä on tässä laissa tarkoitettu jäädymispyyntö. Todistus on keskeinen myös sen vuoksi, että jäädymispyynnön lähettävä valtio on velvollinen kääntämään pyynnön vastaanottavan valtion kielelle ainoastaan tässä tarkoitettua todistuksen. Pääsääntö on, että pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tulee pystyä pelkän todistuksen perusteel-

la päättämään täytäntöönpanotoimista. Todistuksen keskeinen merkitys käy ilmi myös puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdan a ja c alakohtissa ja vastaavasti ehdotetun 4 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdissa olevista kieltäytymisperusteista. Kyseisten kohtien mukaan täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos todistusta ei toimiteta, se on puutteellinen tai se selvästi ei vastaa jäädymispäätöstä eli toisessa jäsenvaltiossa tehtyä turvaamistoimea koskevaa päätöstä. Täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä myös, jos todistuksessa annetuista tiedoista ilmenee välittömästi, että lopullinen oikeusapu olisi vastoin ne bis in idem -periaatetta.

Puitepäätöksessä todetaan, että pyyntö tehdään toimittamalla jäädymispäätös ja puitepäätöksen liitteenä oleva todistus. Puitepäätöksen artikloissa (4 artiklan 1 kohta ja 9 artiklan 1 kohta) kuitenkin vain viitataan todistukseen eikä määrätä siitä, mitä tietoja todistuksen tulee sisältää. Esityksessä on puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen osalta valittu kansalliseksi lainsäädäntötekniiseksi täytäntöönpanotavaksi niin sanottu referenssi. Tällaista voimaansaattamistapaa on aiemmin käytetty esimerkiksi direktiivien osalta. Tällöin on kotimaisessa säädöksessä säädetty noudatettavaksi esimerkiksi jotain erikseen mainittua direktiivin liitettä. Puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen osalta tällainen viittaustekniikka on myöskin katsottava mahdolliseksi, sillä liite on niin yksityiskohtainen ja tarkka, että lisäsääntelyä ei tarvita. Todistuksen kirjoittaminen auki pykälään johtaisi lain luottavuuden heikentymiseen. Todistuksen sisällön sovittaminen suomalaisen lakitekstin asuun sisältäisi lisäksi riskin siitä, että todistusta täytettäessä suomalaisten viranomaisten noudattaessa yksinomaan pykälässä esitettyä omaksutaan todistuksen alkuperäistekstin sanamuotoihin nähden väärä tulkinta. Lisäksi todistuksen vastaanottavat toisen jäsenvaltion oikeusviranomaiset edellyttänevät todistuksen toimitamista nimenomaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistussa muodossa. Viimeksi mainitun muodon käyttäminen helpottaa myös käytännön soveltamistoimintaa, sillä todistus pohja on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä kaikilla unionin virallisilla kielillä. Todistuksen malli on tarkoi-

tus toimittaa sähköisessä muodossa suomalaisten toimivaltaisten oikeusviranomaisten käytettäväksi.

Todistuksen kohta a sisältää tiedot jäädyttämispäätöksen tehneestä oikeusviranomaisesta. Kohta b sisältää tiedot viranomaisesta, joka on toimivaltainen panemaan jäädyttämispäätöksen täytäntöön jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa, ellei tämä viranomainen ole sama viranomainen, joka on tehnyt jäädyttämispäätöksen. Kyseisen kohdan täyttäminen on vapaaehtoista. Se voi olla täytetty esimerkiksi tilanteissa, joissa jäädyttämispäätöksen osalta käytännön toimista vastaa muu viranomainen kuin kohdassa a tarkoitettu jäädyttämispäätöksen tehnyt viranomainen. Kohdan c mukaan tilanteessa, jossa on täytetty sekä kohta a että kohta b, on yksilöitävä, kummassa kohdassa tarkoitettuun viranomaiseen vaiko molempiin on oltava yhteydessä otettaessa yhteyttä jäädyttämispäätöksen tehneeseen jäsenvaltioon. Kohdan d mahdollistaa keskusviranomaisen nimeämisen. Kyseisen kohdan täyttäminen on sallittua vain Irlannille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Todistuksen kohdassa e yksilöidään kansallinen jäädyttämispäätös ja ilmoitetaan sen tiedot. Kohdassa ilmoitetaan lisäksi, onko päätöksen tarkoituksena tuomittavan tai tuomitun menettämisseuraamuksen turvaaminen vaiko todisteiden säilymisen turvaaminen. Tässä kohdassa ilmoitetaan myös mahdolliset pyynnöt todistusaineistoa koskevan jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanossa noudatettavista muodollisuuksista ja menettelyistä.

Kohdassa f ilmoitetaan jäädyttämispäätöksen kohteena olevaa täytäntöönpanovaltiossa sijaitsevaa omaisuutta tai todistusaineistoa koskevat tiedot. Kohdan f alakohdan 1 alakohdan a mukaan tulee ilmoittaa omaisuuden tarkka kuvaus ja tarvittaessa enimmäismäärä, joka tästä omaisuudesta pyritään perimään. Alakohdan a mukaan enimmäismäärä ilmoitetaan, jos tällainen enimmäismäärä on ilmoitettu rikoksen tuoton arvoa koskevassa päätöksessä. Alakohta a koskee jäädyttämistä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamiseksi. Kohdan f alakohdan 1 alakohdassa b edellytetään ilmoitettavaksi todistusaineiston tarkka kuvaus silloin, kun pyyntö tarkoittaa todistusaineiston turvaamista.

Kohdan f alakohdassa 2 edellytetään ilmoitettavaksi omaisuuden tai todistusaineiston tarkka sijaintipaikka tai, jos se ei ole tiedossa, viimeinen tiedossa oleva sijaintipaikka. Kohdan f alakohdassa 3 edellytetään lisäksi ilmoitettavaksi osapuoli, jonka hallussa omaisuus tai todistusaineisto on, tai omaisuuden tai todistusaineiston tiedetty tosiasiallinen edunsaaja tilanteessa, jossa tämä ei ole sama kuin rikoksesta epäilty tai tuomittu.

Kohdassa g edellytetään annettavaksi rikoksesta epäiltyjä tai tuomittuja henkilöitä koskevat tiedot.

Kohdassa h edellytetään yksilöitäväksi täytäntöönpanovaltiolta jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon jälkeen edellytetyt toimenpiteet. Tätä niin sanottua jäädyttämistä seuraavaa lopullista oikeusapua selostetaan 8 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa. Kohdassa tulee ilmoittaa, että omaisuus tulee säilyttää pyynnön vastaanottaneessa jäsenvaltiossa myöhempää menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa varten. Tässä tilanteessa on lisäksi annettava tiedot menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa koskevasta pyynnöstä tai arvio pyynnön esittämispäivämäärästä. Tilanteessa, jossa jäädyttäminen koskisi todistusaineiston turvaamista, olisi kohdassa ilmoitettava, että omaisuus on siirrettävä jäädyttämispäätöksen tehneelle valtiolle todistusaineistona käyttämistä varten ja ilmoitettava, että siirtopyyntö on todistuksen liitteenä. Vaihtoehtoisesti voidaan todistuksessa todeta, että omaisuus on säilytettävä täytäntöönpanovaltiossa, jotta sitä voidaan myöhemmin käyttää todistusaineistona jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa. Tässä tapauksessa on todistuksessa ilmoitettava myös tulevan todisteiden siirtopyynnön arvioitu esittämispäivämäärä.

Kohdassa i ilmoitetaan tiedot rikoksista, joihin jäädyttämispäätös liittyy. Kohdassa tulee antaa kuvaus jäädyttämispäätöksen perusteluista sekä yhteenveto jäädyttämispäätöksen tehneen ja todistuksen antaneen oikeusviranomaisen tiedossa olevista tosiseikoista. Kohdassa tulee lisäksi ilmoittaa rikoksen tai rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä sovellettavat säännökset ja lait, joiden perusteella jäädyttämispäätös tehtiin. Jos edellä tarkoitettu teko on rikos, josta jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa voi seura-

ta enimmillään vähintään kolmen vuoden vaupausrajaistus ja teko on jäädyttämispöynnön tehneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sellainen rikos, jota puitepöätöksen 3 artiklan 2 kohdassa ja ehdotetun lain 3 §:n 3 momentissa olevassa listassa tarkoitetaan, tulee tieto tästä ilmoittaa todistuksen kohdan i alakohdassa 1. Tällaisessa tilanteessa jäädyttämispöätöksen vastaanottanut valtio ei saa asettaa kyseisen rikoksen osalta jäädyttämispöätöksen täytäntöönpanon edellytykseksi niin sanottua kaksoisrajaistavuutta. Muista kuin edellä tarkoitetuista niin sanotuista listarikoksista edellytetään kohdan i alakohdan 2 mukaan annettavan täydellinen kuvaus.

Kohdassa j edellytetään annettavan tiedot asianosaisten — vilpittömässä mielessä toimineet kolmannet osapuolet mukaan lukien — oikeussuojakeinoista jäädyttämispöätöstä vastaan jäädyttämispöätöksen tehneessä jäsenvaltiossa. Kohdan sisältämät tiedot ovat tarpeen, sillä puitepöätöksen 11 artiklan 2 kohdan ja ehdotetun lain 17 §:n mukaan jäädyttämispöätöksen aineelliset perusteet voidaan riitauttaa vain panemalla asia vireille jäädyttämispöätöksen tehneen valtion tuomioistuimessa. Kohdan tulee sisältää käytävissä olevien oikeussuojakeinojen kuvaus, mukaan lukien tarvittavat toimenpiteet. Lisäksi tulee mainita tuomioistuin, jossa asia voidaan panna vireille, sekä tiedot siitä, kuka voi panna asian vireille. Tämän lisäksi edellytetään tietoa vireille panemisen määräajoista. Kohdassa tulee lisäksi antaa sen viranomaisen yhteystiedot, jolta on saatavissa lisätietoja menettelystä muutoksen hakemiseksi jäädyttämispöätöksen tehneessä valtiossa sekä siitä, onko oikeusapua ja käännöspalveluja saatavilla.

Kohdassa k on mahdollista ilmoittaa muita tapaukseen liittyviä seikkoja. Kohta l sisältää jäädyttämispöätöksen tehneen oikeusviranomaisen allekirjoituksen ja tiedot kyseisen virkamiehen asemasta.

Pykälän 2 momentin mukaan tilanteessa, jossa 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat olisi toimitettu muulle kuin 5 §:ssä tarkoitettulle toimivaltaiselle syyttäjälle, tulisi asiakirjat vastaanottaneen viranomaisen toimittaa asiakirjat edelleen toimivaltaiselle syyttäjälle ja ilmoittaa tästä asiakirjojen siirrosta asiakirjat

toimittaneelle toisen jäsenvaltion oikeusviranomaiselle. Säännös perustuu puitepöätöksen 4 artiklan 4 kohtaan.

7 §. *Kieli ja käännökset.* Pykälän 1 momentin mukaan Suomeen saapuva todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Toimivaltainen syyttäjä voi hyväksyä myös muulla kuin jollakin kyseisistä kielistä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä. Tarkoituksena on, että Suomen viranomaiset voisivat joustavasti hyväksyä myös muilla kielillä tehtyjä todistuksia, vaikka siihen ei olisi velvollisuutta. Säännös perustuu puitepöätöksen 9 artiklan 2 ja 3 kohtiin, joissa määrätään, että todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä, mutta jäsenvaltio voi ilmoittaa hyväksyvänsä käännöksen myös muulla Euroopan yhteisöjen toimielinten virallisella kielellä. Suomi tulisi mainitun 3 kohdan nojalla tekemään ilmoituksen, jonka mukaan Suomi hyväksyisi todistukset virallisten kielensä lisäksi myös englannin kielellä.

Pykälän 2 momentissa kuitenkin edellytetäisiin, että toimivaltainen syyttäjä huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle. Keskusrikospoliisi avustaisi todistuksen kääntämisessä. Käytännössä Suomeen toimitettavat todistukset olisivat useimmiten englanninkielisiä ja tässä tarkoitettu käännöstyö olisi siten kääntämistä englannin kielestä suomen tai ruotsin kielelle. Koska keskusrikospoliisilla on syyttäjää paremmat käännösresurssit, voisi syyttäjä tarvittaessa pyytää keskusrikospoliisin apua todistuksen kääntämisessä. Todistuksen tulisi olla käytettävissä suomen tai ruotsin kielellä siinä vaiheessa, kun varsinaisiin täytäntöönpanotoimiin ryhdytään sen jälkeen, kun syyttäjä on päätöksellään määrännyt jäädyttämispöätöksen täytäntöönpanotavaksi. Käännös tulisi laatia mahdollisimman nopeasti todistuksen saamisen jälkeen.

Jäädyttämistä pyytävä jäsenvaltio ei toimita täytäntöönpanovaltioon käännöstä jäädyttämispöätöksestä. Puitepöätöksessä ei tätä edellytetä, koska jäädyttämispöätöksen täytäntöönpano tapahtuu todistuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella eikä täytäntöönpanovaltiossa voida tutkia toisessa jäsenvaltiossa

tehdyn jäädyttämispäätöksen aineellisia perusteita. Tämän vuoksi ei pääsääntöisesti ole tarvetta myöskään sille, että Suomeen toimitettu jäädyttämispäätös täällä käännettäisiin suomen tai ruotsin kielelle. Täytäntöönpanosta voidaan kuitenkin kieltäytyä, jos todistus ei selvästi vastaa jäädyttämispäätöstä. Tämän 4 §:n 1 momentin 1 kohdan kieltäytymisperusteen tutkimiseksi voisi siten poikkeuksellisesti olla tarpeen kääntää myös jäädyttämispäätös tai osa siitä suomen tai ruotsin kielelle.

8 §. Jäädyttämistä seuraava oikeusapupyynnö. Pykälä sisältäisi säännöksen, jonka mukaan jäädyttämistä koskevan pyynnön yhteydessä tulee toimittaa tietoa myös lopullista oikeusapua koskevasta pyynnöstä. Pykälän 1 momentin mukaan jäädyttämispynnön yhteydessä tulee toimittaa pyyntö todistusaineiston siirtämisestä jäädyttämispäätöksen tehneeseen valtioon (1 kohta) tai pyyntö menetetynsi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta (2 kohta). Jos 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua pyyntöä ei vielä voida tehdä, tulee toimittaa pyyntö säilyttää omaisuus Suomessa odotettaessa tällaista pyyntöä (3 kohta). Viimeisessä kohdassa tarkoitettussa tilanteessa on ilmoitettava arvio 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua pyynnön esittämisajankohdasta.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua pyynnöt käsitellään niin kuin niistä on erikseen sovittu tai säädetty. Siten 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen pyyntöjen osalta sovellettaisiin kansainvälisen rikosoikeusapulain, pakkokeinolain ja kussakin tilanteessa kyseeseen tulevien sopimusten säännöksiä ja määräyksiä. Pakkokeinolain 4 luvun 15a §:n 3 momentin mukaan, jos esine tai asiakirja on takavarikoitu käytettäväksi todisteena vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa, voi tuomioistuimien takavarikoimisesta päättäneen viranomaisen pyynnöstä päättää, että esine tai asiakirja saadaan tarvittaessa tietyin ehdoin luovuttaa pyynnön esittäneen valtion viranomaiselle. Tässä esityksessä pakkokeinolain 4 luvun 15a §:ään ehdotetaan lisättäväksi, että niissä tapauksissa, joissa takavarikointi on toimitettu EU-jäädyttämislain mukaisesti, syyttäjä tai esitutkintaviranomainen voisi tehdä tuomiois-

tuimelle 3 momentissa tarkoitettua todisteiden siirtämistä koskevan pyynnön.

Puitepäätöksen 10 artiklan 3 kohta edellyttää, että tämän pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua lopullisesta oikeusavusta eli todisteiden siirtämisestä ei saa kieltäytyä puuttuvaan kaksoisrangaistavuuteen vedoten, jos pyyntö koskee tämän lain 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tilanteita eli kyseessä on niin sanottu listarikos, josta voi pyynnön esittäneessä valtiossa seurata vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus. Kyseinen puitepäätöksen määräys ei kuitenkaan edellytä lainsäädäntötoimia, sillä voimassaolevan lainsäädännönkään mukaan todisteiden siirtäminen vieraaseen valtioon ei edellytä kaksoisrangaistavuuden täyttymistä. Kaksoisrangaistavuus on kansainvälisen rikosoikeusapulain 15 §:n 1 momentin mukaan edellytyksenä vain, jos kyseeseen tuleva toimi edellyttäisi pakkokeinolaissa tarkoitettujen pakkokeinojen käyttämistä. Itse todisteiden siirtäminen vieraaseen valtioon ei enää edellytä pakkokeinojen käyttämistä, sillä tarvittavat pakkokeinot on käytetty jo panttaessa jäädyttämispäätös täytäntöön siinä järjestyksessä, mitä takavarikosta säädetään.

Myös tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tuomittua menettämisseuraamusta koskevan päätöksen täytäntöönpanoa koskevan pyynnön osalta noudatetaan, mitä siitä erikseen säädetään. Näin ollen noudatettaisiin tilanteesta riippuen kansainvälistä yhteistoimintalakia tai pohjoismaista yhteistoimintalakia sekä sovellettavaksi tulevia kansainvälisiä sopimuksia, kuten Euroopan neuvoston vuoden 1990 rahanpesuyleis-sopimusta. Kansainvälisen yhteistoimintalain soveltamisalaan kuuluva jäädyttämispäätöksen yhteydessä saapuva täytäntöönpanopyyntö tulisi toimittaa oikeusministeriölle, joka kansainvälisen yhteistoimintalain 5 §:n mukaisesti päättää menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa. Vastaavasti pohjoismaisen yhteistoimintalain soveltamisalaan kuuluva pyyntö tulisi toimittaa kyseisen lain 24 §:ään ehdotettua muutoksen mukaisesti oikeusrekisterikeskukselle.

Puitepäätöksen 10 artikla, erityisesti sen 2 kohta, on osin tulkinnanvarainen sen osalta, edellytetäänkö, että niin sanottua lopullista oikeusapua koskeva pyyntö toimitetaan kai-

kissa tapauksissa sen lisäksi, että se tietyissä tilanteissa liitetään toimitettavaan jäädyttämistä koskevaan todistukseen, myös siinä järjestyksessä ja niitä reittejä pitkin kuin lopullisen oikeusavun osalta on nykyisin kansainvälisesti sovittu. Tämä tulkinnanvaraisuus koskee erityisesti tilanteita, joissa jäädyttämistä koskevan pyynnön tekemisen hetkellä on tehtävissä myös lopullista oikeusapua koskeva pyyntö. Vaikka pääsääntönä säilyy voimassaolevien reittien käyttäminen, ei Suomen tällaisissa tilanteissa tarvinnut pyynnön vastaanottavana valtiona ehdottomasti edellyttää, että lopullista oikeusapua koskeva pyyntö toimitettaisiin kahta reittiä. On riittävää, että lopullista oikeusapua koskevan pyynnön jäädyttämispyynnön yhteydessä vastaanottava syyttäjä toimittaa pyynnön tarvittaessa oikealle toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoittaa tästä siirrosta jäädyttämissäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle.

Tilanteessa, jossa lopullista oikeusapua koskeva pyyntö tulisi esitettäväksi todistuksessa arvioiduin tavoin myöhempänä ajankohtana, on riittävää, että lopullista oikeusapua koskeva pyyntö toimitetaan Suomen viranomaisille yhtä reittiä. Jos pyyntö saapuu jäädyttämispyynnön vastaanottaneelle syyttäjälle, tulee asianomaisen syyttäjän tarvittaessa toimittaa pyyntö asiassa toimivaltaiselle Suomen viranomaiselle ja ilmoittaa tästä siirrosta jäädyttämissäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle. Jos taas lopullista oikeusapua koskeva pyyntö saapuu jollekin muulle viranomaiselle kuin jäädyttämispyynnön vastaanottaneelle syyttäjälle, tulee edellä mainitulle syyttäjälle viipymättä toimittaa tieto tästä pyynnöstä.

Pykälän säännökset perustuvat puitepäätöksen 10 artiklaan.

9 §. Jäädyttämissäätöksen täytäntöönpanosta päättäminen. Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltainen syyttäjä päättää, voidaanko toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen lähettämä jäädyttämissäätös panna Suomessa tämän lain nojalla täytäntöön. Mikäli jäädyttämissäätös kuuluu tämän lain soveltamisalaan eikä ole tämän lain mukaista perustetta kieltäytyä täytäntöönpanosta tai lykätä täytäntöönpanoa, syyttäjän tulee määrätä tämän lain soveltamisalaan kuuluva jäädyt-

tämissä päätös pantavaksi täytäntöön hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta tai takavarikosta säädettyssä järjestyksessä.

Syyttäjän tulee ensinnäkin tarkastaa, onko pyyntö 1 ja 2 §:n mukaisesti lain soveltamisalaan kuuluva jäädyttämispyyntö. Syyttäjän tulee myös tarkastaa kieltäytymisperusteet, joista säädetään tämän lain 3 ja 4 §:ssä. Jäädyttämissäätöksen täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos 3 §:ssä tarkoitettu kaksoisrangaistavuuden edellytys ei täyty tilanteessa, jossa kaksoisrangaistavuuden täyttymistä pykälän mukaan edellytetään. Täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä myös, jos on olemassa jokin 4 §:ssä tarkoitettu kieltäytymisperuste.

Syyttäjän tulee ennen päätöksen tekemistä myös harkita, tulisiko täytäntöönpanoa 13 §:n 1 momentin nojalla lykätä sen vuoksi, että täytäntöönpano saattaisi haitata käynnissä olevaa rikoksen selvittämistä.

Syyttäjä päättäisi, pannaanko jäädyttämissäätös täytäntöön hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta vai takavarikosta säädettyssä järjestyksessä. Puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että toisessa jäsenvaltiossa tehty jäädyttämissäätös pannaan täytäntöön samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltiossa tehty kansallinen jäädyttämissäätös. Syyttäjän tulee siten tutkia, kumpaa kansallista turvaamistoimea toisessa jäsenvaltiossa tehty jäädyttämissäätös vastaa ja sen perusteella päättää täytäntöönpanojärjestyksestä.

Pykälän 2 momentin mukaan syyttäjän tulee ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettua päätöksestään jäädyttämissäätöksen tehneen jäsenvaltion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle viipymättä ja mikäli mahdollista 24 tunnin kuluessa jäädyttämissäätöksen vastaanottamisesta. Mainittu 24 tunnin aikaraja perustuu puitepäätöksen 5 artiklan 3 kohtaan. Ilmoitus voitaisiin tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

Pykälän 3 momentti sisältää mekanismin, jolla varmistetaan syyttäjän, poliisin ja tullin välinen koordinaatio ja tiedonkulku. Momentin mukaan toimivaltaisen syyttäjän on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä ilmoitettava keskusrikospoliisille ja Tullihallitukselle vastaanottamastaan jäädyttämis-

päätöksestä. Ilmoittaminen on tärkeää erityisesti 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua käynnissä olevaa rikoksen selvittämistä koskevan lykkäämisperusteen olemassaolon selvittämiseksi. Mainittujen viranomaisten olisi syyttäjän ilmoituksen saatuaan ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava syyttäjälle tiedossaan olevasta täytäntöönpanon lykkäämisperusteesta eli siitä, onko käynnissä sellainen 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu rikoksen selvittäminen, jota jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano saattaisi haitata. Keskusrikospoliisin ja Tullihallituksen tulisi vastata syyttäjälle erittäin nopeasti, jotta pykälän 2 momentissa tarkoitettua, syyttäjän päätöksenteolle asetetussa 24 tunnin tavoiteajassa voitaisiin pysyä. Käytännössä syyttäjä voisi jäädyttämispäätöksen vastaanottamisesta ilmoittaessaan ilmoittaa ajan, jonka kuluttua hän aikoo ilmoittaa päätöksestään jäädyttämispäätöksen lähettäneelle valtiolle. Jos keskusrikospoliisi tai Tullihallitus ei vastaisi kyselyyn ennen tämän määräajan loppumista, syyttäjä voisi tarvittaessa lähettää päätöksensä tiedoksi jäädyttämispäätöksen lähettäneelle valtiolle siitä huolimatta.

10 §. Täytäntöönpano. Pykälässä säädetään menettelystä sen jälkeen, kun syyttäjä on 9 §:n 1 momentin mukaisesti määrännyt jäädyttämispäätöksen pantavaksi täytäntöön. Pykälän 1 momentin mukaan syyttäjän on viipymättä toimitettava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätöksensä kihlakunnanvoudille tai esitutkintaviranomaiselle täytäntöönpanoa varten. Jos syyttäjä olisi määrännyt jäädyttämispäätöksen pantavaksi täytäntöön hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta säädettyssä järjestyksessä, täytäntöönpano tapahtuisi soveltuvin osin siten kuin ulosottolain 7 luvussa säädetään. Vastaavasti takavarikosta säädettyssä järjestyksessä täytäntöönpantava jäädyttämispäätös pantaisiin täytäntöön soveltuvin osin siten kuin pakkokeinolain 4 luvun 2—4 §:ssä, 6—10 §:ssä ja 17—19 §:ssä säädetään.

Hukkaamiskiellon ja vakuustakavarikon täytäntöönpanojärjestyksen noudattaminen merkitsisi esimerkiksi sitä, että se, jota täytäntöönpano koskee, saisi tiedon jäädyttämispäätöksestä viimeistään täytäntöönpanotoimituksessa tai ulosottolain 3 luvun 36 §:ssä tarkoitettua jälki-ilmoituksesta.

Vaikka esimerkiksi pakkokeinolain 3 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu säännös niin sanotusta torjuntavakuudesta ei tule sovellettavaksi, torjuntavakuuden asettaminen on mahdollista ulosottoviranomaisten suorittaman täytäntöönpanovaiheen yhteydessä ulosottolain 7 luvun 12 §:n nojalla. Täytäntöönpanulla jäädyttämispäätöksellä olisi vastaavat ulosottolain mukaiset oikeusvaikutukset kuin kansallisella hukkaamiskiellolla tai vakuustakavarikolla.

Kun jäädyttämispäätös pannaan täytäntöön takavarikosta säädettyssä järjestyksessä, täytäntöönpanosta huolehtisi esitutkintaviranomainen. Tällöin tulisi noudattaa soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 4 luvun 2—4 §:ssä, 6—10 §:ssä ja 17—19 §:ssä säädetään. Siten pakkokeinolain 4 luvun 2—4 §:n säännökset asiakirjan, postilähetyksen ja sähkösanoman takavarikosta ja niiden edellytyksistä, samoin kuin säännökset lähetyksen pysäyttämistä takavarikkoa varten tulisivat soveltuvin osin sovellettaviksi. Tämä koskee erityisesti mainitussa 2 ja 3 §:ssä säädettyjä rangaistavuuskynnyksiä takavarikon edellytyksenä. Pakkokeinolain 4 luvun 7 §:n soveltaminen soveltuvin osin merkitsee muun muassa sitä, että se, jonka luona takavarikointi suoritetaan, saa tiedon jäädyttämispäätöksestä mainitun pykälän säännösten mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toisen jäsenvaltion pyytämän erityisen menettelyn noudattamisesta silloin, kun jäädyttämispyyntö koskee todisteena käytettävän esineen takavarikointia. Täytäntöönpanossa tulisi noudattaa jäädyttämispäätöksen lähettäneen jäsenvaltion toimivaltaisen oikeusviranomaisen esittämää muotoa tai menettelyä, jos se olisi tarpeen todisteen pätevyuden varmistamiseksi. Lisäedellytyksenä on, että pyydetyt muodot ja menettelyt eivät olisi Suomen lainsäädännön peruseriaatteiden vastaisia. Säännös perustuu puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohtaan. Vastaava säännös on jo voimassaolevassa lainsäädännössä. Kansainvälisen rikosoikeusapulain 11 §:n 1 momentin mukaan oikeusapupyynnön toimeenpanossa on noudatettava pyynnössä esitettyä erityistä muotoa tai menettelyä, jollei se ole Suomen lainsäädännön peruseriaatteiden vastaista eikä asiasta ole erikseen toisin säädetty tai Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista

muuta johdu. Kyseinen kansainvälisen rikos-oikeusapulain säännös koskee myös muille kuin EU:n jäsenvaltioiden viranomaisille annettavaa oikeusapua.

11 §. Ilmoittaminen täytäntöönpanon loppuunsaattamisesta. Ehdotettu pykälä sisältää säännöksen toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanotoimien loppuunsaattamisesta tehtävästä ilmoituksesta. Sen mukaan toimivaltaisen syyttäjän tulee ilmoittaa viipymättä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta jäädyttämispäätöksen lähettäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voitaisiin tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste. Pykälä perustuu puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdan 3 kappaleeseen.

12 §. Jäädyttämisen kesto. Jäädyttämisen keston osalta puitepäätöksessä on lähtökohdana, että omaisuus pidetään jäädytettynä siihen asti, kunnes lopullista oikeusapua koskeva pyyntö on ratkaistu. Tämä ilmenee puitepäätöksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksestä. Mainitun artiklan 2 kohdassa jäsenvaltioille on kuitenkin annettu mahdollisuus asettaa kansallisten lakien ja käytäntöjensä mukaisesti tapauksen kannalta tarkoituksenmukaisia ehtoja jäädyttämisaajan rajoittamiseksi. Tämä edellyttää, että jäädyttämispäätöksen tehnyt valtiota kuullaan sekä ehtojen asettamisesta että mahdollisesta jäädyttämistoimenpiteen purkamisesta asetettujen ehtojen mukaisesti. Esityksessä ehdotetaan, että jäädyttämisen kestoa rajoitettaisiin artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Pykälän *1 momentin* mukaan toimivaltaisen syyttäjän olisi aina asetettava määräaika, jonka jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanotoimet ovat voimassa. Vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta päätettävien turvaamistoimien osalta laissa (pakkokeinolain 3 luvun 6a §:n 2 momentti ja 4 luvun 15a §:n 2 momentti) on vastaavankaltainen säännös määräajan asettamisesta. Näissä säännöksissä asetettavan määräajan pituus on jätetty asiaa päätävän viranomaisen (tuomioistuimen) harkintaan. Myöskään nyt ehdotettavassa säännöksessä ei pykälään kirjattaisi mitään kiinteää aikaa. Asetettavaa määräaikaa harkittaessa tulisi käytännössä ottaa huomioon 6 §:ssä tarkoitettu todistuksessa (kohta h)

ilmoitettu tieto niin sanottua lopullista oikeusapua koskevan pyynnön arvioidusta esittämisajankohdasta. Jos lopullista oikeusapua koskeva pyyntö olisi jo jäädyttämispynnön mukana, vaikuttaa asetettavan määräajan pituuteen lähinnä se, kuinka kauan lopullista oikeusapua koskevan pyynnön käsittely Suomessa kestäisi.

Ehdotetun säännöksen mukaan syyttäjän olisi ennen määräajan asettamista varattava jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle tilaisuus lausua määräajan pituudesta. Jäädyttämispäätöksen lähettäneellä viranomaisella olisi tällöin mahdollisuus esittää seikkoja, jotka syyttäjä voisi ottaa huomioon määräajan pituutta harkitessaan. Syyttäjä voisi jäädyttämispäätöksen lähettäneen viranomaisen ennen määräajan päättymistä tekemästä pyynnöstä myös pidentää määräaika.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin syyttäjän velvollisuudesta ilmoittaa jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle asettamastaan määräajasta. Syyttäjän olisi ilmoitettava myös siitä, että tehdyt täytäntöönpanotoimet peruutetaan määräajan päättyttyä, ellei määräaika pidennetä. Näin toisen jäsenvaltion viranomaisella olisi tarvittaessa mahdollisuus pyytää jäädyttämisen kestolle asetetun määräajan pidentämistä ja lausua käsityksensä tarvittavan uuden määräajan pituudesta. Tältä osin ehdotus perustuu puitepäätöksen 6 artiklan 2 kohdan säännökseen. Mainitussa säännöksessä edellytetään täytäntöönpanovaltion ilmoittavan jäädyttämispäätöksen tehneelle valtiolle, jos se aikoo asettamiensa ehtojen mukaisesti purkaa jäädyttämistoimenpiteen, jotta jäädyttämispäätöksen tehneellä valtiolla olisi mahdollisuus esittää huomautuksia.

13 §. Täytäntöönpanon lykkääminen. Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa saataisiin lykätä sekä lykkäämisen osalta noudatettavasta menettelystä. Pykälän *1 momentin* mukaan toimivaltaisen syyttäjä voi lykätä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa, jos täytäntöönpano saattaisi haitata käynnissä olevaa rikoksen selvittämistä. Tällainen tilanne saattaisi olla käsillä, jos toisen jäsenvaltion jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano kohdistuisi esimerkiksi sellaisen

henkilön omaisuuteen, jota myös Suomen viranomaiset epäilevät jostakin rikoksesta. Täytäntöönpano saattaisi tällöin paljastaa tutkinnan kohteena olevalle henkilölle häneen kohdistuvien rikosepäilyjen olemassaolon ja näin asiallisesti haitata myös Suomen viranomaisten suorittamaa rikoksen selvittämistä. Säännöksessä valittu sanamuoto *rikoksen selvittäminen* kattaa myös vaiheen ennen varsinaisen esitutkinnan aloittamista. Säännös perustuu puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohtaan.

Syyttäjän tulee harkita, onko jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa syytä lykätä, ennen kuin syyttäjä 9 §:n nojalla määrää jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanotavaksi. Tämän vuoksi syyttäjän tulee 9 §:n 3 momentin mukaisesti ennen päätöksen tekemistä ilmoittaa vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä esitutkintaviranomaisille, joiden tulee ilmoittaa syyttäjälle, onko Suomessa käynnissä rikoksen selvittäminen, jota jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano haittaisi. Lykkäämispäätös voitaisiin kuitenkin tarvittaessa tehdä vasta myöhemmässä vaiheessa, jos mahdollinen rikoksen selvittämisen vaikeutuminen tulisi tietoon vasta sen jälkeen, kun vastaus jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanopyynnön hyväksymisestä on jo lähetetty toiselle jäsenvaltiolle.

Pykälän 2 *momentin* mukaan täytäntöönpanon lykkäämisestä ja sen perusteista olisi viipymättä ilmoitettava jäädyttämispäätöksen lähettäneen jäsenvaltion oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voitaisiin tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste. Lykkäämisen odotettavissa olevasta kestosta olisi myöskin ilmoitettava, mikäli sen arviointi on mahdollista. Momentin säännös perustuu puitepäätöksen 8 artiklan 2 kohtaan.

Pykälän 3 *momentissa* säädetään jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta sen jälkeen, kun lykkäämisperustetta ei enää ole. Momentin mukaan tällöin on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanemiseksi ja ilmoitettava siitä jäädyttämispäätöksen lähettäneen jäsenvaltion oikeusviranomaiselle 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Säännöksen tehokas soveltaminen edellyttää, että se viranomaiselle, jonka suorittamaa rikoksen selvittämistä jäädyttämispä-

töksen täytäntöönpano haittaisi, ilmoittaa lykkäämispäätöksen tehneelle syyttäjälle, kun täytäntöönpano voi rikoksen selvittämistä haittaamatta tapahtua.

14 §. *Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tehdyn päätöksen kumoaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tilanteista, joissa syyttäjän tulee kumota 9 §:n 1 momentin nojalla tekemänsä päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta. Pykälän 1 *momentin 1 kohdan* mukaan syyttäjän tulee kumota päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta, jos ilmenee, että jäädyttämispäätöstä ei voida panna Suomessa täytäntöön. Tämä 1 kohdan säännös tulisi sovellettavaksi lähinnä silloin, kun 4 §:ssä tarkoitettu kieltäytymisperuste tulisi syyttäjän tietoon vasta sen jälkeen, kun syyttäjä olisi jo 9 §:n 1 momentin nojalla määrännyt jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanotavaksi. Koska syyttäjän tulee tehdä päätös täytäntöönpanosta hyvinkin kiireellisesti, pääsääntöisesti 24 tunnin kuluessa jäädyttämispäätöksen saapumisesta, on mahdollista, että kieltäytymisperuste tulee syyttäjän tietoon vasta myöhemmin. On mahdollista, että kieltäytymisperusteen olemassaolo ei selviä syyttäjän käytettävissä olevista asiakirjoista. Lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisissa tilanteissa kieltäytymisperusteen olemassaolo riippuu siitä, kenen hallussa takavarikoitava asiakirja on. Kieltäytymisperusteen olemassaolo selviää siten lopullisesti vasta silloin, kun päätös pannaan täytäntöön.

Vaikka jäädyttämispäätös päätettäisiin panna täytäntöön, sen täytäntöönpanolle on tosiasiallinen este silloin, kun omaisuutta ei löydetä. Tästä tilanteesta on säännös puitepäätöksen kieltäytymisperusteita koskevassa 7 artiklassa. Artiklan 4 kohdassa määrätään, että jos jäädyttämispäätöstä on käytännössä mahdotonta panna täytäntöön siitä syystä, että omaisuus tai todistusaineisto on kadonnut tai tuhoutunut tai sitä ei pystytä löytämään todistuksessa mainitusta paikasta tai omaisuuden tai todistusaineiston sijaintipaikkaa ei ole riittävän tarkasti ilmoitettu edes jäädyttämispäätöksen tehneen valtion kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen, myös siitä on ilmoitettava viipymättä jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaisille oikeusviranomaisille. Tämän säännöksen vuoksi ehdotetun momentin 2 *kohdassa* säädettäisiin, että

syöttäjän tulee kumota päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta, jos omaisuutta ei löydetä. Toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen kuulemisesta ennen päätöksen kumoamista tällä perusteella säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

Momentin 3 kohdan mukaan syyttäjän olisi kumottava jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tekemänsä päätös, jos täytäntöönpanotoimien voimassaololle 12 §:n 1 momentin nojalla asetettu määräaika on kulunut umpeen. Suoritettuja täytäntöönpanotoimia ei siten peruutettaisi automaattisesti määräajan kuluttua umpeen, vaan vasta syyttäjän kumottua täytäntöönpanosta tekemänsä päätöksen. Ehdotetun 12 §:n 1 momentin mukaan syyttäjän on aina asetettava täytäntöönpanotoimien voimassaololle määräaika, jota syyttäjä voi kuitenkin pidentää, jos pidentämistä pyydetään ennen määräajan päättymistä. Jos asetettu määräaika on kulunut umpeen eikä sen pidentämistä koskevaa pyyntöä ole tehty, syyttäjän tulee ehdotetun 3 kohdan nojalla kumota päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta.

Momentin 4 kohdan mukaan päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta olisi kumottava myös, jos pyyntö jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta peruutetaan. Puitepäätöksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan jäädyttämispäätöksen tehneen valtion oikeusviranomaisen on ilmoitettava viipymättä täytäntöönpanovaltion oikeusviranomaisille jäädyttämispäätöksen purkamisesta ja täytäntöönpanovaltion on tällöin purettava toimenpide mahdollisimman nopeasti. Näin ollen päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta on 4 kohdan nojalla kumottava, jos toinen jäsenvaltio ilmoittaa jäädyttämispäätöksen purkamisesta tai muuten peruuttaa pyynnön jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toisen jäsenvaltion kuulemisesta 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa, jossa jäädyttämispäätöksen kohteena olevaa omaisuutta ei löydetä. Ehdotuksen mukaan syyttäjä ei tällöin voisi kumota päätöstä varaamatta jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle tilaisuutta lausua asiasta. Säännös perustuu puitepäätöksen 7 artiklan 4 kohtaan, jossa edellytetään, että omaisuuden sijaintipaikan ollessa epäselvä asiasta neuvo-

tellaan jäädyttämispäätöksen lähettäneen valtion kanssa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että jos päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta kumotaan, jo suoritettujen täytäntöönpanotoimet on peruutettava. Momentin mukaan syyttäjän olisi viipymättä ilmoitettava kumoamispäätöksestään ja sen perusteista jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voitaisiin tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

15 §. Muut pakkokeinot. Pykälän mukaan muita pakkokeinoja kuin hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa taikka takavarikkoa voitaisiin käyttää jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanemiseksi, niin kuin niistä kansainvälisessä rikosoikeusapulaisissa ja pakkokeinolaissa säädetään. Säännös merkitsee muun muassa sitä, että muiden pakkokeinojen osalta noudatettaisiin kansainvälisen rikosoikeusapulain 15 §:n säännöstä, jonka mukaan oikeusapupyynnön tarkoittaessa tai sen täytäntöönpanon edellyttäessä pakkokeinolaissa tarkoitettujen pakkokeinojen käyttämistä, ei pakkokeinoja saa käyttää, jos tämä ei Suomen lain mukaan olisi sallittua, jos pyynnön perusteena oleva teko olisi tehty Suomessa vastaavissa olosuhteissa. Näin ollen esimerkiksi kotietsintä takavarikoitavan esineen löytämiseksi saataisiin toimittaa, jos se olisi pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n nojalla sallittua, jos teko olisi tehty Suomessa vastaavissa olosuhteissa. Pykälä perustuu puitepäätöksen 5 artiklan 2 kohtaan.

3 luku. Muutoksenhaku

16 §. Valittaminen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta. Pykälän 1 momentin mukaan se, jota jäädyttämispäätös koskee, voisi saattaa 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa sekä 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun jäädyttämisen kestoja koskevan syyttäjän päätöksen kärkeä oikeuden käsiteltäväksi. Se, jota jäädyttämispäätös koskee, voisi siten valittaa käräjäoikeuteen syyttäjän 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta päätöksestä, jolla syyttäjä on määrännyt jäädyttämispäätöksen pantavaksi täytäntöön hukkaamiskiellosta ja vakuusta-

kavarikosta taikka takavarikosta säädettyssä järjestyksessä. Näin ollen syyttäjän päätöksestä esimerkiksi kieltäytymisperusteiden osalta voisi valittaa. Jäädättämispäätöksen kohteena oleva henkilö voisi valittaa myös 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksestä, jolla syyttäjä on asettanut määräajan täytäntöönpanotoimien voimassaololle tai pidentänyt tätä määräaika.

Pykälän 1 momentin mukaan käräjäoikeuden olisi otettava asia viivytyksettä käsiteltäväksi. Käsiteltäväksi ottamiselle ei kuitenkaan ehdoteta mitään kiinteää määräaika. Asian käsittelyssä noudatettaisiin muuten soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 1 luvun 9 §:n 2 momentissa ja 4 luvun 13 §:ssä säädetään. Näin ollen käräjäoikeus olisi päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voitaisiin pitää muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään. Tuomioistuimen olisi varattava niille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi. Kenenkään poissaolo ei kuitenkaan estäisi asian ratkaisemista.

Kun jäädättämispäätös pannaan täytäntöön hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta säädettyssä järjestyksessä, ulosottomiehen täytäntöönpanotoimista saisi pykälän 2 momentin mukaan valittaa siinä järjestyksessä kuin ulosottolaissa säädetään. Säännös merkitsee sitä, että ulosottoviranomaisen täytäntöönpanotoimista tai päätöksistä valitetaan ulosottolain 10 luvun mukaisessa järjestyksessä niin kuin hukkaamiskiellon ja vakuustakavarikon täytäntöönpanosta valitetaan vastaavissa kansallisissa tapauksissa.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin toimivaltaisista käräjäoikeuksista. Esityksessä on katsottu perustelluksi keskittää tässä laissa tarkoitettujen asioiden käsittely vain tiettyihin tuomioistuimiin. Momentissa tarkoitettujen käräjäoikeudet ovat samoja, jotka käsittelevät niin sanottuun eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvia rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevia asioita EU-luovuttamislain mukaisesti. Vastaavasti on esityksen 5 §:ssä toimivaltaisten syyttäjien osalta valittu ratkaisu, jossa asioita käsittelevät samat syyttäjät, jotka käsittelevät Suomeen saapuvia eurooppalaisia pidätysmääräyksiä. Valittu ratkaisu mahdollistaa tässä tarkoitettuja asioita koskevan asiantuntemuksen

kehittämisen ja sen myötä mahdollisesti asioiden entistä nopeamman ja joustavamman käsittelyn, joka tehostaa toisten jäsenvaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä.

Ehdotetussa 3 momentissa tarkoitettujen käräjäoikeudet olisivat toimivaltaisia käsittelemään sekä 1 että 2 momentissa tarkoitettuja asioita. Pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden liittyvät niin kiinteästi toisiinsa, että molemmat asiat on tarkoituksenmukaista käsitellä samassa käräjäoikeudessa. Tämä merkitsisi muun muassa sitä, että esimerkiksi 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa, jossa täytäntöönpano olisi tapahtunut hukkaamiskiellosta tai vakuustakavarikosta säädettyssä järjestyksessä, toimivaltainen tuomioistuin poikkeaisi siitä, mitä säädetään asetuksessa käräjäoikeuksien tuomiopiireistä ulosottovalituksia koskevissa asioissa (713/1996). Ulosottovalitus tehtäisiin siten samaan käräjäoikeuteen, joka olisi toimivaltainen käsittelemään syyttäjän 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä hyväksyä toisen jäsenvaltion jäädättämispäätös täytäntöönpantavaksi Suomessa.

Ehdotetun 3 momentin 1 kohdan mukaan toimivaltainen käräjäoikeus olisi Helsingin käräjäoikeus, jos jäädättämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella. Vastaavasti toimivaltaisia olisivat Kuopion käräjäoikeus, jos omaisuus tai todiste sijaitsee Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella (2 kohta), Oulun käräjäoikeus, jos omaisuus tai todiste sijaitsee Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella (3 kohta) sekä Tampereen käräjäoikeus, jos omaisuus tai todiste sijaitsee Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella (4 kohta).

Pykälän 4 momentin mukaan käräjäoikeuden 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista päätöksistä saa valittaa hovioikeuteen. Hovioikeuden ratkaisuun voisi hakea muutosta tavanomaiseen tapaan pyytämällä valituslupaa korkeimmalta oikeudelta.

Pykälän 5 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettu muutoksenhaku ei estäisi jäädättämispäätöksen täytäntöönpanoa, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Täytäntöönpanon kieltäminen tai keskeyttäminen olisi mahdollista jo ulosottolain sään-

nösten nojalla muutoksenhakutuomioistui-
men osalta sekä käräjäoikeuden osalta silloin,
kun se käsittelee 2 momentissa tarkoitettua
valitusta. Nyt ehdotetun säännöksen nojalla
käräjäoikeus voisi kieltää täytäntöönpanon
myös 1 momentissa tarkoitettua valitusta kä-
sitellessään.

17 §. Aineellisten perusteiden tutkiminen.
Pykälä sisältää säännökset jäädyttämispää-
töksen aineellisten perusteiden tutkimisesta.
Pykälän 1 momentin mukaan Suomessa ei
voida tutkia toisen jäsenvaltion oikeusviran-
omaisen tekemän jäädyttämispäätöksen ai-
neellisia perusteita. Säännös perustuu puite-
päätöksen 11 artiklan 2 kohtaan. Säännös
merkitsee sitä, että pakkokeinon käytön edel-
lytykset ratkaistaan jäädyttämispäätöksen
tehneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.
Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi jäädyttämi-
sen edellytyksenä oleva tiettyyn henkilöön
kohdistuvan epäilyn aste ja näytön riittävyys
ratkaistaan jäädyttämispäätöksen tehneen jä-
senvaltion lain mukaan ja kyseisessä jäsen-
valtiossa.

Pykälän 2 momentti sisältää säännökset
toimivaltaisen syyttäjän velvollisuudesta
avustaa toimenpiteen kohdetta. Momentin
mukaan syyttäjän on annettava toimenpiteen
kohteelle tieto siitä, miten jäädyttämispää-
tökseen haetaan muutosta jäädyttämispäätök-
sen tehneessä jäsenvaltiossa sekä annettava
tälle muutoksenhausta lisätietoja antavan
jäädyttämispäätöksen tehneen jäsenvaltion
viranomaisen yhteystiedot. Säännös perustuu
puitepäätöksen 11 artiklan 4 kohtaan ja pui-
tepäätöksen liitteenä olevan todistuksen
j kohtaan. Toisen jäsenvaltion toimittaman
todistuksen kohdasta j käy ilmi tarvittavat
tiedot. Jäädyttämispäätöksen tehneen jäsen-
valtion on tullut todistuksessa ilmoittaa ky-
seisessä jäsenvaltiossa käytettävissä olevien
oikeussuojakeinojen kuvaus, mukaan lukien
tarvittavat toimenpiteet. Todistuksessa on
tullut ilmoittaa myös tuomioistuin, jossa asia
voidaan panna vireille sekä tiedot siitä, kuka
voi panna asian vireille. Todistuksessa on il-
moitettava myös määräaika vireille panemi-
selle.

Todistuksessa on lisäksi tullut ilmoittaa
jäädyttämispäätöksen tehneessä jäsenvaltios-
sa oleva viranomainen, joka voi antaa lisätie-
toja menettelyistä muutoksen hakemiseksi

jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa se-
kä siitä, onko oikeusapua ja käännöspalveluja
saatavilla. Todistuksessa on tullut ilmoittaa
myös kyseisen viranomaisen yhteystiedot.

**18 §. Muutoksenhaun johdosta toiselle jä-
senvaltiolle tehtävät ilmoitukset.** Pykälä si-
sältää säännökset Suomessa tapahtuvasta
muutoksenhausta tiedottamisesta jäädyttä-
mispäätöksen tehneelle jäsenvaltiolle. Pykä-
län säännökset perustuvat puitepäätöksen
11 artiklan 3 kohtaan.

Pykälän 1 momentin mukaan toimivaltaisen
syyttäjän on ilmoitettava jäädyttämispäätök-
sen lähettäneen jäsenvaltion toimivaltaiselle
oikeusviranomaiselle muutoksenhausta ja
vaatimuksen perusteista. Kyseinen jäsenval-
tio voi halutessaan toimittaa tämän johdosta
lisätietoja syyttäjälle.

Pykälän 2 momentin mukaan jäädyttämis-
päätöksen lähettäneen jäsenvaltion oikeusvi-
ranomaiselle on ilmoitettava myös muutok-
senhaun lopputuloksesta.

4 luku. **Suomessa tehdyn jäädyttämis- päätöksen lähettäminen toiseen jäsenvaltioon täytäntöönpan- tavaksi**

19 §. Toimivaltaiset viranomaiset. Pykälä
sisältää säännökset siitä, mikä viranomainen
ja minkä viranomaisen pyynnöstä on toimi-
valtainen päättämään kansallisen jäädyttä-
mispäätöksen lähettamisestä täytäntöönpan-
tavaksi toiseen jäsenvaltioon. Ehdotetun
2 §:n 2 momentin säännöksen mukaisesti
päätöksen sellaisesta turvaamistoimesta, joka
voidaan Suomesta lähettää jäädyttämispää-
töksenä täytäntöönpantavaksi toiseen jäsen-
valtioon, voi tehdä vain syyttäjä tai tuomiois-
tuin.

Pykälän 1 momentin mukaan päätöksen
Suomessa tehdyn jäädyttämispäätöksen lä-
hettamisestä täytäntöönpantavaksi toiseen jä-
senvaltioon tekee sama syyttäjä tai tuomiois-
tuin, joka on tehnyt 2 §:n 2 momentissa tar-
koitetun jäädyttämispäätöksenä pidettävän
turvaamistointa koskevan päätöksen.

Tilanteessa, jossa tuomioistuimen toimival-
taan kuuluu tehdä päätös jäädyttämispäätök-
sen lähettamisestä, se tekisi päätöksen sen
syyttäjän pyynnöstä, joka on toimivaltainen

ajamaan syytetä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Säännös merkitsee käytännössä sitä, että tuomioistuimen esitutkintaviranomaisen hakemuksesta määräämää hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa ei voida lähettää jäädyttämispäätöksenä toiseen jäsenvaltioon ilman syyttäjän myötävaikutusta.

Pykälän 2 momentin mukaan jäädyttämispäätöksen lähettämiseen liittyviä syyttäjän tehtäviä olisi toimivaltainen hoitamaan 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä. Jos jäädyttämispäätöksen on tehnyt tuomioistuin, tässä luvussa tarkoitetuista syyttäjän tehtävistä huolehtisi se syyttäjä, jonka pyynnöstä tuomioistuin 1 momentin mukaan päättää jäädyttämispyyntön lähettamisestä.

20 §. Jäädyttämispyyntön lähettäminen toiseen jäsenvaltioon. Pykälän 1 momentin mukaan tämän lain 2 §:ssä tarkoitettu jäädyttämispäätös voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi siihen jäsenvaltioon, jonka alueella omaisuus tai todiste sijaitsee. Kansallinen turvaamistoimipäätös voidaan siten lähettää jäädyttämispäätöksenä täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon, jos se on 2 §:n 1 momentin mukaisesti annettu todistusaineiston turvaamista tai myöhempää omaisuuden menetetyksi tuomitsemista varten. Mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti edellytyksenä lisäksi on, että kansallinen turvaamistoimipäätös on syyttäjän tai tuomioistuimen tekemä. Esitutkintaviranomaisen tekemää turvaamistoimipäätöstä ei voida lähettää jäädyttämispäätöksenä täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon.

Jäädyttämispyyntö lähetetään siihen jäsenvaltioon, jonka alueella omaisuus tai todiste sijaitsee. Puitepäätös edellyttää, että todistukseen, jolla jäädyttämistä pyydetään, merkitään myös omaisuuden tai todistusaineiston tarkka sijaintipaikka tai viimeinen tiedossa oleva sijaintipaikka (todistuksen kohta f).

Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen siitä, miten Suomessa tehdyn jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa pyydetään toiselta jäsenvaltiolta. Säännös vastaa sisällöltään 6 §:n säännöstä, joka koskee toisessa jäsenvaltiossa tehdyn jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa Suomessa. Jäädyttämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin lähettää toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle jäädyttämispäätöksen tai sen

jäljennöksen sekä puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukaisen todistuksen. Puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohdasta johtuu, että jäädyttämispäätöksen tehneen tuomioistuimen tai syyttäjän tulee itse lähettää se suoraan toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle. Mainittu viranomaisen huolehtii myös todistuksen täyttamisestä ja sen oikeaksi todistamisesta. Koska todistus on keskeinen osa puitepäätöksen mukaista järjestelmää, sen muodon noudattaminen on tärkeää. Todistuksen sisältö on selostettu edellä 6 §:n perusteluissa.

Vastaavasti kuin 6 §:ssä säädetään, pyyntö voitaisiin tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

Puitepäätöksen 4 artiklan 3 kohdan mukaan tilanteessa, jossa pyynnön esittävän valtion oikeusviranomaisella ei ole tietoa täytäntöönpanovaltion toimivaltaisesta oikeusviranomaisesta, se pyrkii saamaan kaikin tavoin, myös käyttämällä Euroopan oikeudellisen verkoston (EJN) yhteyspisteitä, tätä koskevat tiedot täytäntöönpanovaltiolta. Artiklan kyseisen kohdan ei ole katsottu edellyttävän nimenomaista säännöstä kansalliseen lakiin, sillä siinä tarkoitettu tiedon hankinta on selvää ilman nimenomaista säännöstäkin. Suomessa Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteitä on muun muassa keskusrikospoliisissa, oikeusministeriössä ja valtakunnan syyttäjänvirastossa. Tilanteessa, jossa suomalaiset viranomaiset ovat jäädyttämistä pyytävä taho eikä pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltainen oikeusviranomaisen ole tiedossa, voi tietoa kohdevaltion toimivaltaisista oikeusviranomaisista tai Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteistä tiedustella esimerkiksi Suomen EJN-yhteyspisteistä.

Todistuksen kohtaan f tulee merkitä jäädyttämispäätöksen kohteena olevaa omaisuutta koskevat tiedot. Vaikka kansallisessa hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa koskevassa päätöksessä määrätäänkin vain tietty arvo turvaamistoimenpiteen kohteeksi, tulee jäädyttämispäätöksen tehneen syyttäjän tai tuomioistuimen todistukseen yksilöidä esitutkintaviranomaiselta/syyttäjältä saamansa tiedon perusteella myös omaisuus, johon täytäntöönpanon voi kohdistaa. Tässä yhteydes-

sä todistukseen on kuitenkin otettava maininta, että täytäntöönpano saadaan tarvittaessa kohdistaa myös muuhun kuin todistuksessa mainittuun omaisuuteen. Koska todistukseen on merkittävä jäädyttämispäätöksen kohteena olevan omaisuuden tai todistusaineiston tarkka kuvaus ja sijainti, jäädyttämispyyntö ei yleensä ole ensimmäinen kontakti toisen jäsenvaltion viranomaisiin, vaan näitä tietoja on tullut selvittää etukäteen esitutkinnan aikana ja tarvittaessa yhteistyössä toisen jäsenvaltion viranomaisten kanssa.

Todistuksen kohtaan i tulee merkitä, onko jäädyttämispäätöksen perusteena jokin puitepäätöksen 3 artiklan 2 kohdan luetteloon kuuluva rikos, josta Suomessa voi seurata enimmillään vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus. Näiden tämän lain 3 §:n 3 momentissa lueteltujen tekojen osalta täytäntöönpanovaltio ei saa edellyttää kaksoisrangaistavuutta. Sellaisia luettelossa tarkoitettuja rikoksia, joiden osalta myös edellytetty vähintään kolmen vuoden vapausrangaistuksen kynnys ylittyy, voisivat Suomessa olla ainakin seuraavat rikoslaissa (39/1889) rangaistaviksi säädetty teot, edellyttäen, että luettelossa teoille mahdollisesti asetetut lisäedellytykset täytyisivät:

- 34a luvun 1 §:n terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset, 2 §:n terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten valmistelu, 3 §:n terroristiryhmän johtaminen, 4 §:n terroristiryhmän toiminnan edistäminen, 5 §:n terroristin rahoittaminen,
- 25 luvun 3 §:n ihmiskauppa ja 3a §:n törkeä ihmiskauppa,
- 20 luvun 6 ja 7 §:n lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä koskevat rikokset,
- 17 luvun 18a §:n törkeä sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittäminen,
- 50 luvun 2 §:n törkeä huumausainerikos,
- 11 luvun 7a §:n kemiallisen aseiden kiellon rikkominen ja 7b §:n biologisen aseiden kiellon rikkominen sekä 34 luvun 6 §:n ydinräjähdeterikos,
- 16 luvun 14 ja 14a §:n sekä 40 luvun 2 ja 4 §:n lahjusrikokset,
- 29 luvun 2 ja 6 §:n, 36 luvun 2 §:n sekä 37 luvun 9 §:n petosrikokset,
- 32 luvun 7 §:n törkeä rahanpesu,
- 37 luvun 1 ja 2 §:n rahanväärennysrikokset,

set,

- 38 luvun 4 ja 6 §:n tieto- ja viestintärikokset,
- 48 luvun 2 §:n törkeä ympäristön turmeleminen,
- 17 luvun 8a §:n törkeä laittoman maahantulon järjestäminen,
- 21 luvun 1-4 ja 6 §:n henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset,
- 25 luvun 2 §:n törkeä vapaudenriisto ja 4 §:n panttivangin ottaminen,
- 11 luvun 6 ja 7 §:n joukkotuhontaa koskevat rikokset sekä 12 luvun 2 §:ssä tarkoitettu sotaan yllyttäminen,
- 28 luvun 2 §:n törkeä varkaus ja 31 luvun 2 §:n törkeä ryöstö,
- 32 luvun 2 ja 3 §:n kätkemisrikokset,
- 16 luvun 7 §:n rekisterimerkintärikos, 36 luvun 7 §:n törkeä kiskonta ja 51 luvun 4 §:n törkeä kurssin vääristäminen,
- 31 luvun 1 ja 2 §:n ryöstö sekä 4 §:n törkeä kiristys,
- 33 luvun 2 §:n törkeä väärennys,
- 44 luvun 7 §:n törkeä dopingrikos,
- 20 luvun 1—3 §:n seksuaalirikokset,
- 11 luvun 1 ja 2 §:n sodankäyntirikokset, 4 ja 5 §:n ihmisoikeuksien loukkaamista koskevat rikokset sekä 6 ja 7 §:n joukkotuhontaa koskevat rikokset,
- 34 luvun 11 §:n kaappaus ja
- 34 luvun 1—3 §:n tuhotyö.

Suomen lain mukaisen rikoksen kuuluminen puitepäätöksen 3 artiklan 2 kohdan luetteloon ei siis edellytä, että Suomen rikoksella olisi luettelon käsitteitä vastaava rikosnimike. Teko voisi siis Suomen lain mukaan olla luetteloon sisältyvä, kunhan luettelossa kuvattu tekeminen on Suomen lain mukaan rikos.

Suomen ollessa jäädyttämistä pyytävä valtio tulisi syyttäjä merkitä kohtaan j oikeus-suojakeinoista lisätietoja antavaksi yhteysviranomaiseksi.

21 §. Kieli ja käännökset. Pykälässä säädetäisiin jäädyttämispäätöksen ja todistuksen kielestä ja todistuksen kääntämisestä silloin, kun jäädyttämispyyntö lähetetään toiseen jäsenvaltioon. Säännökset perustuvat puitepäätöksen 9 artiklan 2 ja 3 kohtaan.

Pykälän 1 momentin mukaan todistus on käännettävä pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä.

Jos kyseinen jäsenvaltio on ilmoittanut hyväksyvänsä käännöksen myös muulle Euroopan yhteisöjen toimielinten viralliselle kielelle, todistus voidaan kääntää tälle jäsenvaltion hyväksymälle kielelle.

Kun jäädyttämistä pyydetään toiselta jäsenvaltiolta, vain todistus tulee kääntää täytäntöönpanovaltion kielelle tai jollekin sen hyväksymälle kielelle. Sen sijaan itse jäädyttämispäätöstä, joka on myös lähetettävä toiseen jäsenvaltioon, ei tarvitse kääntää. Puitepäätöksen mukainen järjestelmä perustuu siihen, että pyynnön vastaanottaneen valtion eli täytäntöönpanovaltion on voitava suorittaa tarvittavat turvaamistoimet yksinomaan todistuksen perusteella. Todistus on pyyntö, jonka perusteena on kansallinen jäädyttämispäätös ja johon on kerätty tarvittavat tiedot kansallisesta jäädyttämispäätöksestä.

Pykälän 2 momentin mukaan toimivaltainen syyttäjä huolehtii tarvittaessa todistuksen kääntämisestä pyynnön vastaanottavan valtion edellyttämälle kielelle. Momentin mukaan keskusrikospoliisi kuitenkin avustaa todistuksen kääntämisessä. Koska keskusrikospoliisilla on syyttäjää paremmat kääntämisresurssit, on perusteltua, että kääntämisestä huolehtivat syyttäjät voivat pyytää keskusrikospoliisin apua todistuksen kääntämisessä. Yleisestikin keskusrikospoliisi tulee olemaan aktiivinen toimija lähetettäessä jäädyttämispyyntöjä Suomesta ulkomaille ja toimimaan kiinteässä yhteistyössä syyttäjän kanssa.

22 §. Jäädyttämistä seuraava oikeusapupyyntö. Pykälä sisältäisi säännöksen jäädyttämispynnön yhteydessä toiseen jäsenvaltioon toimitettavasta lopullista oikeusapua koskevasta pyynnöstä. Pykälä on sisällöltään vastaava kuin 8 §:n säännös, joka koskee tilannetta, jossa Suomi on jäädyttämispynnön vastaanottava valtio. Jäädyttämistä seuraavaa oikeusapua koskevat säännökset perustuvat puitepäätöksen 10 artiklaan.

Pykälän mukaan jäädyttämispynnön yhteydessä syyttäjän tai tuomioistuimen on toimitettava pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle myös pyyntö todistusaineiston siirtämisestä Suomeen (1 kohta) tai pyyntö menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta (2 kohta). Jos 1 tai 2 kohdassa

tarkoitettua pyyntöä ei vielä voida tehdä, tulee toimittaa pyyntö säilyttää omaisuus jäädyttämispynnön vastaanottavassa valtiossa odotettaessa tällaista pyyntöä (3 kohta). Viimeisessä kohdassa tarkoitettua tilanteesta on ilmoitettava arvio 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua pyynnön esittämisajankohdasta.

Tilanteessa, jossa Suomi olisi jäädyttämispynnön esittävä valtio ja kyseessä olisi pykälän 1 kohtaa vastaava todisteita koskeva pyyntö, tulisi syyttäjän liittää todistukseen kohdassa h edellytetyin tavoin pyyntö todisteiden toimittamisesta Suomeen. Tämän lopullisen oikeusavun osalta noudatetaan, mitä siitä on erikseen säädetty ja sovellettavaksi tulevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätty. Kansainvälisen rikosoikeusapulain mukaan syyttäjä on itsekin toimivaltainen päättämään todisteita koskevan oikeusapupyynnön tekemisestä. Jos lopullista oikeusapua koskevaa pyyntöä ei vielä voida tehdä, tulee esittää arvio pyynnön esittämisajankohdasta.

Vastaavasti jos kyseessä olisi pykälän 2 kohdassa tarkoitettu tilanne, jossa Suomi tulisi esittämään menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevan pyynnön, tulisi syyttäjän ennen todistuksen täyttämistä hankkia täytäntöönpanopyyntö tai, todennäköisesti useimmissa tilanteissa, pyytää arviota tällaisen pyynnön ajankohdasta pyynnön tekemiseen toimivaltaiselta viranomaiselta. Kansainvälisen yhteistoimintalain 20 §:n mukaan kyseinen viranomainen on oikeusministeriö ja pohjoismaisen yhteistoimintalain muutettavaksi ehdotetun 27 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus. Kiireellisissä tapauksissa, jos edes arviota ei ole viipymättä saatavissa, todistusta täyttävä tai tuomioistuimelle tietoja todistuksen täyttämiseksi toimittava syyttäjä voi itse arvioida pyynnön mahdollisen esittämisajankohdan.

Suomen ollessa pyynnön esittävä valtio lopullista oikeusapua koskeva pyyntö on lähetettävä toiseen jäsenvaltioon paitsi todistuksen liitteenä myös siinä järjestyksessä, kuin siitä määrätään kulloinkin sovellettavaksi tulevassa sopimuksessa. Tilanteessa, jossa lopullista oikeusapua koskeva pyyntö tulisi esittävänä todistuksessa arvioiduin tavoin myöhempänä ajankohtana, tulee lopullista oikeusapua koskeva pyyntö toimittaa siinä järjestyksessä, kuin kyseisen oikeusavun

osalta on säädetty ja kansainvälisissä sopimuksissa sovittu. Toimitettaessa lopullista oikeusapua koskeva pyyntö toiselle jäsenvaltiolle lopullisesta oikeusapupyynnöstä on syytä toimittaa tieto myös jäädyttämispyynnön vastaanottaneelle viranomaiselle tilanteessa, jossa lopullista oikeusapua koskevan pyynnön vastaanottava viranomainen on eri viranomainen kuin jäädyttämispyynnön vastaanottanut viranomainen. Syytä on jo jäädyttämisvaiheessa lähetettävässä todistuksessa ilmoittaa, että lopullista oikeusapua tarkoittava pyyntö toimitetaan kyseistä oikeusapua koskevia viranomaisreittejä pitkin. Jäädyttämispyynnön vastaanottaneen viranomaisen on tärkeää saada tieto lopullista oikeusapua koskevasta pyynnöstä, sillä kyseinen viranomainen on ryhtynyt jäädyttämispyynnössä pyydettyihin turvaamistoiimiin juuri tulevaisuudessa esitettävän lopullista oikeusapua tarkoittavan oikeusapupyynnön vuoksi ja mahdollisesti määrännyt esimerkiksi turvaamistojen ajallisesta kestosta. Tilanteessa, jossa lopullista oikeusapua koskeva pyyntö tulisi lähetettäväksi tiedoksi kahdelle eri viranomaiselle, on sekaannuksien välttämiseksi ja kaksinkertaisen täytäntöönpanon riskin poistamiseksi tärkeää ilmoittaa pyynnössä tästä kaksinkertaisesta toimittamisesta tai tiedottamisesta.

23 §. Jäädyttämis päätöksen kumoamisesta ilmoittaminen. Pykälä sisältää säännökset jäädyttämispyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion informoimisesta tilanteessa, jossa sinne täytäntöön pantavaksi lähetetty kansallinen jäädyttämis päätös eli 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu turvaamistojenpide tai väliaikaistoimi kumoutuu tai peräytyy. Näissä tilanteissa toimivaltaisen syyttäjän olisi pykälän mukaan viipymättä ilmoitettava jäädyttämis päätöksen kumoamisesta tai peräytymisestä pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle. Pykälä perustuu puite päätöksen 6 artiklan 3 kohtaan.

5 luku. Korvaukset

24 §. Korvauksen suorittaminen toiselle jäsenvaltiolle. Pykälä sisältää säännökset tilanteista, joissa Suomen viranomaisen tekemän toiseen jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi lähetetyn jäädyttämis päätöksen täytäntöön-

panon johdosta on syntynyt vahinkoa, jonka kyseinen jäsenvaltio on joutunut korvaamaan. Pykälän *1 momentin* mukaan toisen jäsenvaltion ollessa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti vastuussa Suomen oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämis päätöksen täytäntöönpanon aiheuttamasta vahingosta, Suomi korvaa kyseisen valtion maksaman vahingonkorvauksen. Siltä osin kuin vahinko on aiheutunut yksinomaan kyseisen valtion menettelystä, Suomi ei kuitenkaan maksa korvausta.

Jos toinen jäsenvaltio joutuisi maksamaan vahingonkorvausta Suomen tekemän jäädyttämis päätöksen virheellisyyden vuoksi, Suomen tulisi säännöksen perusteella korvata kyseiselle valtiolle sen maksaman vahingonkorvauksen määrä. Toisaalta Suomi ei olisi korvausvelvollinen, jos vahinko olisi aiheutunut täytäntöönpanovaltion viranomaisten virheellisestä toiminnasta.

Pykälän *2 momentin* mukaan toiselle jäsenvaltiolle suoritettavan korvauksen maksamisesta päättää oikeusministeriö.

Pykälän säännökset perustuvat puite päätöksen 12 artiklaan.

25 §. Korvauksen vaatiminen toiselta jäsenvaltiolta. Pykälä sisältää säännökset tilanteista, joissa Suomi olisi joutunut maksamaan vahingonkorvausta toisen jäsenvaltion lähettämän jäädyttämis päätöksen täytäntöönpanon johdosta. Pykälän *1 momentin* mukaan jos Suomen valtio on kansallisen lainsäädännön mukaan vastuussa vahingosta, jonka toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämis päätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut, Suomi voi vaatia kyseistä jäsenvaltiota korvaamaan Suomen valtion maksaman vahingonkorvauksen, siltä osin kuin vahinko ei ole aiheutunut yksinomaan Suomen viranomaisten menettelystä.

Pykälän *2 momentin* mukaan korvauksen vaatimisesta päättää oikeusministeriö.

Pykälän säännökset perustuvat puite päätöksen 12 artiklaan.

6 luku. Erinäiset säännökset

26 §. Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin. Pykälän *1 momentin* mukaan tässä laissa tarkoitettuun oikeusapuun sovelletaan sen lisäksi, mitä tässä laissa sää-

detään soveltuvin osin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annettua lakia (4/1994). Esimerkkinä kansainvälisen rikosoikeusapulain säännöksestä, joka soveltuisi myös EU-jäädymislain mukaista pyyntöä täytettäessä, voidaan mainita lain 10 §:n säännös vieraan valtion viranomaisen oikeudesta olla läsnä toimenpidettä suoritettaessa.

Pykälän 2 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuna oikeusavun osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen sovittu tai säädetty. Mainitun säännöksen tarkoituksena on selkeyttää se jo 1 momentissa olevalla viittauksella kansainväliseen rikosoikeusapulaikiin katettu tilanne, että muut kansainväliset sopimukset saattavat täydentää tämän lain määräyksiä. Yleissopimuksien määräyksistä voidaan mainita esimerkiksi EU:n vuoden 2000 rikosoikeusapuyleissopimuksen pöytäkirjan (45/2005) 5 artiklaan sisältyvä ilmoitusvelvollisuus vieraan valtion viranomaisille mahdollisesti tarvittavista lisätoimista tai kyseisen pöytäkirjan 6 artiklaan sisältyvä mahdollisuus tehdä täydentäviä oikeusapupyynnöitä paikan päällä, jos oikeusapua pyytävä viranomainen on läsnä oikeusapua annettaessa.

27 §. Asetuksenantovaltuus. Pykälän mukaan lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Perustuslakivaliokunnan antamien lausuntojen mukaisesti (PeVL 40/2002) pykälän sisältämää lain täytäntöönpanoa koskevaa asetusantovaltuutta on tulkittava ja sovellettava supistavasti. Valtuutus ei merkitse, että asetuksella voitaisiin antaa yleisesti säännöksiä kaikista ehdotetulla lailla säännellyistä asioista, vaan sen nojalla voidaan antaa vain lain asianmukaisen täytäntöönpanon kannalta välttämättömiä säännöksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi välttämättömät viranomaistoimintaa ohjaavat säännökset. Esitystä annettaessa ei ole vielä kattavasti arvioitavissa, min-kälaisia säännöksiä mahdollisesti tarvitaan.

28 §. Voimaantulo. Ehdotetun 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan 2 päivänä elokuuta 2005. Ehdotus perustuu puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdan määräykseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden tulee toteuttaa puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet ennen 2 päivää elokuuta 2005.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovellet-

taisiin sen voimaantulon jälkeen toimitettuihin jäädymispäätöksiin.

1.2. Pakkokeinolaki

3 luku. Hukkaamiskielto ja vakuustakavarikko

3 §. Väliaikaistoimenpiteet. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 3 momentti, joka on tarpeen sen vuoksi, että EU-jäädymislain 2 §:n 2 momentin mukaan Suomesta toiseen EU:n jäsenvaltioon lähetettäväksi jäädymispäätökseksi voidaan katsoa myös nyt kysymyksessä olevassa pykälässä tarkoitettu syyttäjän määräämä väliaikainen hukkaamiskielto tai vakuustakavarikko.

Väliaikaistoimenpiteiden katsominen jäädymispäätöksiksi on välttämätöntä, jotta hukkaamiskiellon ja vakuustakavarikon osalta voidaan säilyttää turvaamistoimen teho. Tuomioistuimen määräämän hukkaamiskiellon tai vakuustakavarikon yhteydessä pääsääntöisesti kuullaan epäiltyä henkilöä. Tällöin koko turvaamistoimen teho vesittyy. Puhtaasti kansallisissakin tilanteissa omaisuuden hukkaaminen estetään tehokkaimmin väliaikaistoimenpiteillä.

Pykälän 1 momentin kansallisia tapauksia koskeva viikon määräaika, jonka kuluessa olisi tehtävä vaatimus hukkaamiskiellosta tai vakuustakavarikosta tuomioistuimelle, saattaa olla liian lyhyt tilanteissa, jossa väliaikaistoimea koskeva päätös on lähetetty täytäntöönpantavaksi toiseen EU:n jäsenvaltioon. Sen vuoksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan 1 momentista poiketen syyttäjän määräämä väliaikaistoimenpide peräytyisi näissä tapauksissa vasta, jos vaatimusta hukkaamiskiellosta tai vakuustakavarikosta ei ole tehty tuomioistuimelle viikon kuluessa siitä, kun syyttäjä on saanut tiedon väliaikaistoimenpiteen täytäntöönpanosta toisessa jäsenvaltiossa. Puitepäätöksen 5 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että päätöksen täytäntöönpaneva jäsenvaltio ilmoittaa viipymättä päätöksen täytäntöönpanosta. Ehdotetun 3 momentin mukaan syyttäjän olisi ilmoitettava väliaikaistoimenpiteen peräytymisestä välittömästi sille toisen jäsenvaltion viranomaiselle, jolle

väliaikaistoimi on lähetetty täytäntöönpantavaksi.

6a §. *Hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti, joka sisältäisi säännökset pykälän 1—3 momentissa tarkoitettua, vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta Suomessa päätetyn hukkaamiskiellon tai vakuustakavarikon suhteesta ehdotettuun EU-jäädymislain mukaisessa järjestelmään, jossa pannaan toisen jäsenvaltion pyynnöstä täytäntöön kyseisen jäsenvaltion turvaamistoimipäätös.

EU-jäädymislain mukaisessa järjestelmässä ei tulisi lainkaan tehtäväksi pykälän 1—3 momentin säännöksissä tarkoitettuihin tavoin kansallista hukkaamiskielloa tai vakuustakavarikkoa koskevaa päätöstä. Toisesta jäsenvaltiosta saapuvan pyynnön kuuluessa EU-jäädymislain 1 §:n soveltamisalaan pantaisiin täytäntöön kyseisen jäsenvaltion tekemä jäädymispäätös. Ehdotetun momentin sanamuodon mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiosta saapuneen, omaisuuden tai todistusaineiston jäädymistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa tarkoitettua jäädymispynnön osalta noudatetaan 1—3 momentin sijasta, mitä mainitussa laissa säädetään.

Pykälän 1—3 momentin säännökset tulisivat edelleenkin sovellettaviksi tilanteissa, joissa turvaamistoimipyynnön esittää jokin muu valtio kuin Euroopan unionin jäsenvaltio tai toisesta EU:n jäsenvaltiosta saapuvaa pyyntöä ei ole tehty puitepäätöksen mukaisesti.

4 luku. Takavarikko

15a §. *Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 5 momentti, joka asiallisesti vastaa 3 luvun 6a §:ään ehdotettua uutta 4 momenttia. Momentti sisältää säännökset pykälän 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettua, vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta Suomessa päätetyn takavarikon suhteesta ehdotettuun EU-jäädymislain mukaisessa järjestelmään, jossa pannaan

toisen jäsenvaltion pyynnöstä täytäntöön kyseisen jäsenvaltion turvaamistoimipäätös.

EU-jäädymislain mukaisessa järjestelmässä ei tulisi lainkaan tehtäväksi 4 luvun 15a §:n 1, 2 ja 4 momentin säännöksissä tarkoitettuihin tavoin kansallista takavarikkoa koskevaa päätöstä. Toisesta jäsenvaltiosta saapuvan pyynnön kuuluessa EU-jäädymislain 1 §:n soveltamisalaan pantaisiin täytäntöön kyseisen jäsenvaltion tekemä jäädymispäätös. Ehdotetun momentin sanamuodon mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiosta saapuneen, omaisuuden tai todistusaineiston jäädymistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa tarkoitettua jäädymispynnön osalta noudatetaan 1, 2 ja 4 momentin sijasta, mitä mainitussa laissa säädetään.

Pykälän 1, 2 ja 4 momentin säännökset tulisivat edelleenkin sovellettaviksi tilanteissa, joissa turvaamistoimipyynnön esittää jokin muu valtio kuin Euroopan unionin jäsenvaltio tai toisesta EU:n jäsenvaltiosta saapuvaa pyyntöä ei ole tehty puitepäätöksen mukaisesti.

EU-jäädymislain 8 §:n 2 momentin mukaan lopullista oikeusapua koskevat pyynnöt käsitellään niin kuin niistä on erikseen sovittu tai säädetty. Näin ollen vaikka todisteen takavarikointi olisi toimitettu EU-jäädymislain mukaisesti, lopullista oikeusapua eli todisteiden siirtämistä koskevan pyynnön osalta tulee sovellettavaksi nyt kysymyksessä olevan pykälän 3 momentin säännös. Mainitun säännöksen mukaan esineen tai asiakirjan ollessa takavarikoitu käytettäväksi todisteena vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa, voi tuomioistuimella takavarikoimisesta päätäneen viranomaisen pyynnöstä päättää, että esine tai asiakirja saadaan tarvittaessa luovutettua pyynnön esittäneen vieraan valtion viranomaiselle. EU-jäädymislain mukaisessa järjestelmässä Suomen viranomaisen ei tee päätöstä takavarikosta, vaan päättää panna toisen jäsenvaltion tekemän jäädymispäätöksen täytäntöön soveltuvin osin takavarikosta säädettyssä järjestyksessä. Tämän vuoksi uudessa 5 momentissa ehdotetaan säädetettäväksi, että niissä tapauksissa, joissa takavarikointi on toimitettu EU-jäädymislain mukaisesti, tuomioistuimelle tehtävän 3 mo-

mentissa tarkoitetun pyynnön voisi esittää syyttäjä tai esitutkintaviranomainen.

Tilanteessa, jossa lopullista oikeusapua koskevaa pyyntöä todisteiden siirtämisestä ei olisi toimitettu jäädyttämispäätöksen yhteydessä vaan vasta myöhemmin ja suoraan esitutkintaviranomaiselle, voisi esitutkintaviranomainen pyytää tuomioistuimelta todisteiden luovuttamista toiselle jäsenvaltiolle.

Toimivaltaista tuomioistuinta koskevat säännökset määräytyisivät lopullisen oikeusavun osalta 15a §:n 2 momentin mukaisesti eli toimivaltainen käräjäoikeus olisi sen paikkakunnan käräjäoikeus, missä takavariointi on toimitettu.

1.3. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain eli kansainvälisen yhteistoimintalain 13 §:n 3 momenttia. Voimassaolevan 3 momentin mukaan kansainvälisessä yhteistoimintalaissa tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamisessa noudatetaan, mitä pakkokeinolaissa ja kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa säädetään.

Koska ehdotetussa EU-jäädyttämislaissa tarkoitetun jäädyttämispyynnön osalta noudatetaan, mitä mainitussa laissa säädetään, on momenttiin otettu tätä koskeva maininta.

1.4. Laki Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain eli pohjoismaisen yhteistoimintalain 24 ja 27 §:ää. Kyseessä on tekninen korjaus.

24 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla korjataan pykälän ulkoasu vastaamaan sitä tosiasiallista tilaa, että päätöksen Islannista, Norjasta, Ruotsista tai Tanskasta Suomeen lähetetyn sakon tai me-

nettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa koskevaan pyyntöön suostumisesta tekee oikeusrekisterikeskus eikä rikosseuraamusvirasto.

27 §. Edellä olevaa 24 §:ää vastaavasti 27 §:n 1 momenttia muutetaan niin, että siitä käy ilmi se tosiasiallinen tilanne, jonka mukaisesti sakon tai menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa koskevan pyynnön esittää oikeusrekisterikeskus eikä rikosseuraamusvirasto.

2. Puitepäätöksen nojalla tehtävät ilmoitukset

Puitepäätöksen 9 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön tallettavalla lausumalla, että se oman virallisen kielensä tai kieltensä lisäksi hyväksyy artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun todistuksen käännöksen yhdellä tai useammalla muulla Euroopan yhteisöjen toimieliinten virallisella kielellä.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi tekisi puitepäätöksen 9 artiklan 3 kohdan nojalla ilmoituksen, jonka mukaan Suomi hyväksyy todistukset virallisten kieltensä lisäksi myös englannin kielellä. Tämä on käytännössä välttämätöntä puitepäätöksen mukaisen järjestelmän tehokkaan toiminnan takaamiseksi. Suomen- tai ruotsinkielisen käännöksen tekeminen päätöksen lähettävässä jäsenvaltiossa veisi usein tarpeettomasti aikaa.

3. Voimaantulo

Puitepäätöksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet ennen 2 päivää elokuuta 2005. Esityksessä ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan 2 päivänä elokuuta 2005.

4. Suhde perustuslakiin ja sääätämisyjärjestys

Vaikka ehdotetussa sääntelyssä asiallisesti annetaan julkisen vallan käyttöä sisältävä tehtävä toisen jäsenvaltion viranomaisille, ehdotus vaikuttaa kokonaisuutena tarkastel-

len vain vähäisessä määrin Suomen täysivaltaisuuteen. Kansainvälinen yhteistoiminta rikoksen tutkinnassa ja selvittämisessä on omiaan myötävaikuttamaan yhteiskunnan kehittymiseen perustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hallituksen käsi-

tyksen mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tämän lain mukaisesti pannaan Suomessa täytäntöön omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa neuvoston puitepäätöksessä (2003/577/YOS), jäljempänä puitepäätös, tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätös tai lähetetään Suomen oikeusviranomaisen tekemä jäädyttämispäätös täytäntöön pantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

2 §

Määritelmä

Jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen oikeusviranomaisen rikosasiassa tekemää päätöstä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita tai on tuomittu

menetetyksi taikka jota voitaisiin käyttää todisteena.

Suomen ollessa jäädyttämispäätöksen lähettävä valtio jäädyttämispäätöksellä tarkoitetaan pakkokeinolain (450/1987) 3 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen määräämää hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa, syyttäjän määräämää väliaikaista hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa taikka 4 luvussa tarkoitettua tuomioistuimen tai syyttäjän määräämää takavarikkoa.

2 luku

Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano Suomessa

3 §

Kaksoisrangaistavuus

Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että jäädyttämispäätöksen perusteena oleva teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos. Veron, maksun, tullin tai valuuttatoimen osalta jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta ei voida kuitenkaan kieltäytyä sillä perusteella, että Suomen lainsäädännössä ei aseteta samantyyppisiä veroja tai maksuja taikka että Suomen lainsäädäntöön ei sisälly samantyyppistä veroja, maksuja, tulleja tai valuut-

tatoimia koskevaa sääntelyä kuin jäädyttämisspäättökseen tehneen valtion lainsäädäntöön sisältyy.

Vaikka teko ei olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos, täytäntöönpanosta ei voida kieltäytyä tällä perusteella, jos teko on jäädyttämisspäättökseen tehneen jäsenvaltion lain mukaan 3 momentissa tarkoitettu teko ja kyseisen jäsenvaltion laissa säädetty ankaran rangaistus teosta on vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut teot ovat:

- 1) rikollisjärjestöön osallistuminen;
- 2) terrorismi;
- 3) ihmiskauppa;
- 4) lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia;
- 5) huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa;
- 6) aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa;
- 7) lahjonta;
- 8) petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 85/2002) tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos;
- 9) rahanpesu;
- 10) rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen;
- 11) tietoverkkorikollisuus;
- 12) ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja kasvilajikkeiden laiton kauppa;
- 13) laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen;
- 14) tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen;
- 15) ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa;
- 16) ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen;
- 17) rasismi ja muukalaisviha;
- 18) järjestäytynyt varkausrikollisuus ja aseellinen ryöstö;
- 19) kulttuuriomaisuuden laiton kauppa, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden laiton kauppa;
- 20) petollinen menettely;
- 21) ryöstöntapainen kiristys ja kiristys;

22) tuotteiden laitton väärentäminen ja jäljentäminen;

23) hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä;

24) maksuvälineväärennykset;

25) hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa;

26) ydin- tai radioaktiivisten aineiden laitton kauppa;

27) varastettujen ajoneuvojen kauppa;

28) raiskaus;

29) murhapoltto;

30) kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset;

31) ilma-aluksen ja aluksen kaappaus;

32) tuhotyö.

4 §

Muut kieltäytymisperusteet

Täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos:

1) 6 §:ssä tarkoitettua todistusta ei toimiteta, se on puutteellinen tai se selvästi ei vastaa jäädyttämisspäättöstä;

2) on olemassa koskemattomuus tai erioikeus, joka tekee jäädyttämisspäättökseen täytäntöönpanon mahdottomaksi;

3) todistuksessa annetuista tiedoista ilmenee välittömästi, että myöhempi 8 §:ssä tarkoitettu oikeusapu ei olisi mahdollista sen vuoksi, että asia olisi jo jäädyttämisspäättökseen perusteena olevan rikoksen osalta lopullisesti ratkaistu (*ne bis in idem*);

4) asiakirjan, postilähettyksen tai sähkösanoman takavarikko ei olisi pakkokeinoin lain 4 luvun 2 tai 3 §:n mukaan sallittu.

Poiketen siitä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, jäädyttämisspäättökseen tehneelle viranomaiselle voidaan asettaa määräaika, jossa sen on esitettävä todistus tai täydennettävä tai korjattava sitä.

5 §

Toimivaltaiset syyttäjät

Jäädyttämisspäättökseen täytäntöönpanoon liittyviä syyttäjän tehtäviä ovat toimivaltaisia hoitamaan:

1) Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos jäädyttä-

mispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

2) Kuopion käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

3) Oulun käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin alueella;

4) Tampereen käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimiva kihlakunnansyyttäjä, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

Jos omaisuus tai todisteet sijaitsevat usean 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettujen tuomiopiirin alueella, niiden sijainnista ei ole varmuutta tai muuten erityisestä syystä 1 momentissa mainittu kihlakunnansyyttäjä on toimivaltainen siitä riippumatta, minkä hovioikeuden tuomiopiirin alueella jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

6 §

Jäädyttämispyyntön lähettäminen Suomeen

Jäädyttämispäätöksen tehnyt toimivaltainen oikeusviranomainen pyytää jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa Suomessa lähettämällä suoraan 5 §:ssä tarkoitettulle toimivaltaiselle syyttäjälle jäädyttämispäätöksen tai sen jäljennöksen sekä puitepäätöksen liitteenä olevan mallin mukaisen todistuksen. Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

Jos 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat on toimitettu muulle viranomaiselle, tulee tämän toimittaa asiakirjat edelleen toimivaltaiselle syyttäjälle ja ilmoittaa asiakirjojen siirrosta jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle.

7 §

Kieli ja käännökset

Todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Toimivaltainen syyttäjä voi hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä.

Toimivaltainen syyttäjä huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle. Keskusrikospoliisi avustaa todistuksen kääntämisessä.

8 §

Jäädyttämistä seuraava oikeusapupyyntö

Jäädyttämispyyntön lähettävän oikeusviranomaisen on samassa yhteydessä toimitettava syyttäjälle myös

1) pyyntö todistusaineiston siirtämisestä jäädyttämispäätöksen tehneeseen valtioon;

2) pyyntö menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta; taikka

3) pyyntö säilyttää omaisuus Suomessa odotettaessa 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua pyyntöä sekä arvio tällaisen pyynnön esittämisaikakohdasta.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen pyyntöjen käsitellään niin kuin niistä on erikseen sovittu tai säädetty.

9 §

Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta päättäminen

Toimivaltainen syyttäjä päättää, voidaanko jäädyttämispäätös panna tämän lain nojalla täytäntöön. Syyttäjän on määrättävä tämän lain soveltamisalaan kuuluva jäädyttämispäätös pantavaksi täytäntöön hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta tai takavarikosta säädettyssä järjestyksessä, ellei syyttäjä 3 tai 4 §:n perusteella päättää kieltäytyä täytäntöönpanosta tai 13 §:n perusteella päättää lykätä täytäntöönpanoa.

Syyttäjän tulee ilmoittaa 1 momentissa tarkoitettua päätöksestään jäädyttämispäätök-

sen lähettäneelle oikeusviranomaiselle viipymättä ja mikäli mahdollista 24 tunnin kuluessa jäädyttämispäätöksen vastaanottamisesta. Ilmoitus voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

Syyttäjän on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava keskusrikospoliisille ja Tullihallitukselle vastaanottamastaan jäädyttämispäätöksestä. Mainittujen viranomaisten on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava syyttäjälle tiedossaan olevasta täytäntöönpanon lykkäämisperusteesta.

10 §

Täytäntöönpano

Toimivaltaisen syyttäjän on viipymättä toimitettava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätöksensä kihlakunnanvoudille jäädyttämispäätöksen panemiseksi täytäntöön hukkamiskiellosta ja vakuustakavarikosta säädettyssä järjestyksessä soveltuvin osin siten kuin ulosottolain 7 luvussa säädetään tai esitutkintaviranomaiselle jäädyttämispäätöksen panemiseksi täytäntöön takavarikosta säädettyssä järjestyksessä soveltuvin osin siten kuin pakkokeinolain 4 luvun 2—4 §:ssä, 6—10 §:ssä ja 17—19 §:ssä säädetään.

Täytäntöönpanossa tulee noudattaa jäädyttämispäätöksen lähettäneen oikeusviranomaisen esittämää muotoa tai menettelyä, jos se on tarpeen todisteen pätevyuden varmistamiseksi eikä se ole Suomen lainsäädännön peruseräkkeiden vastaista.

11 §

Ilmoittaminen täytäntöönpanon loppuunsaattamisesta

Kun jäädyttämispäätös on pantu täytäntöön, toimivaltaisen syyttäjän tulee ilmoittaa tästä viipymättä jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

12 §

Jäädyttämisen kesto

Toimivaltaisen syyttäjän on asetettava määräaika, jonka jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanotoimet ovat voimassa. Syyttäjän on ennen määräajan asettamista varattava jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle tilaisuus lausua määräajan pituudesta. Syyttäjä voi jäädyttämispäätöksen lähettäneen oikeusviranomaisen ennen määräajan päättymistä tekemästä pyynnöstä pidentää määräaika.

Syyttäjän on ilmoitettava jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle määräajasta ja siitä, että tehdyt täytäntöönpanotoimet peruutetaan määräajan päätyttyä, jollei määräaika pidennetä.

13 §

Täytäntöönpanon lykkääminen

Toimivaltainen syyttäjä voi lykätä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa, jos täytäntöönpano saattaisi haitata käynnissä olevaa rikoksen selvittämistä.

Syyttäjän on ilmoitettava täytäntöönpanon lykkäämisestä ja sen perusteista sekä, mikäli mahdollista, lykkäämisen odotettavissa olevasta kestosta viipymättä jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

Kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, toimenpiteisiin jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanemiseksi on ryhdyttävä viipymättä ja ilmoitettava siitä jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

14 §

Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta tehdyn päätöksen kumoaminen

Toimivaltaisen syyttäjän on kumottava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta

1) jos ilmenee, että jäädyttämispäätöstä ei voida panna Suomessa täytäntöön;

2) jos omaisuutta ei löydetä;

3) jos täytäntöönpanotoimien voimassaololle 12 §:n 1 momentin nojalla asetettu määräaika on kulunut umpeen; tai

4) jos pyyntö jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta peruutetaan.

Syyttäjän on ennen päätöksen kumoamista 1 momentin 2 kohdan nojalla varattava jäädyttämispyyntöä lähettäneelle oikeusviranomaiselle tilaisuus lausua asiasta.

Jos päätös jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta kumotaan, jo suoritettavat täytäntöönpanotoimet on peruutettava. Syyttäjän on viipymättä ilmoitettava kumoamispäätöksensä ja sen perusteista jäädyttämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle. Ilmoitus voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

15 §

Muut pakkokeinot

Muita pakkokeinoja kuin hukkaamiskieltoa tai vakuustakavarikkoa taikka takavarikkoa voidaan käyttää jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanemiseksi niin kuin niistä kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (4/1994) ja pakkokeinolaissa säädetään.

3 luku

Muutoksenhaku

16 §

Valittaminen jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta

Se, jota jäädyttämispäätös koskee, voi saattaa syyttäjän 9 §:n 1 momentissa ja 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Käräjäoikeuden on viivytyksettä otettava asia käsiteltäväksi. Asian käsittelyssä noudatetaan muuten soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 1 luvun 9 §:n 2 momentissa ja 4 luvun 13 §:ssä säädetään.

Kun jäädyttämispäätös pannaan täytäntöön

hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta säädettyssä järjestyksessä, ulosottomiehen täytäntöönpanotoimista saa valittaa siinä järjestyksessä kuin ulosottolaissa säädetään.

Toimivaltainen käräjäoikeus 1 ja 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa on:

1) Helsingin käräjäoikeus, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Helsingin tai Kouvolan hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

2) Kuopion käräjäoikeus, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

3) Oulun käräjäoikeus, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiirin alueella;

4) Tampereen käräjäoikeus, jos jäädyttämispäätöksessä tarkoitettu omaisuus tai todiste sijaitsee Turun tai Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin alueella.

Käräjäoikeuden 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöksistä saa valittaa hovioikeuteen.

Tässä pykälässä tarkoitettu muutoksenhaku ei estä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää.

17 §

Aineellisten perusteiden tutkiminen

Suomessa ei voida tutkia toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen aineellisia perusteita.

Toimivaltaisen syyttäjän on annettava toimenpiteen kohteelle tieto siitä, miten jäädyttämispäätökseen haetaan muutosta jäädyttämispäätöksen tehneessä jäsenvaltiossa sekä annettava tälle muutoksenhausta lisätietoja antavan jäädyttämispäätöksen tehneen jäsenvaltion viranomaisen yhteystiedot.

18 §

Muutoksenhaun johdosta toiselle jäsenvaltiolle tehtävät ilmoitukset

Toimivaltaisen syyttäjän on ilmoitettava jäädyttämispäätöksen lähettäneen jäsenvalti-

on oikeusviranomaiselle muutoksenhausta ja vaatimuksen perusteista. Kyseinen jäsenvaltio voi toimittaa tämän johdosta lisätietoja syyttäjälle.

Jäädättämispäätöksen lähettäneelle oikeusviranomaiselle on ilmoitettava muutoksenhaun lopputuloksesta.

4 luku

Suomessa tehdyn jäädättämispäätöksen lähettäminen toiseen jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi

19 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Päätöksen Suomessa tehdyn jäädättämispäätöksen lähettämistä täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon tekee jäädättämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuimien. Tuomioistuimien tekee päätöksen lähettämistä sen syyttäjän pyynnöstä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettyä kysymyksessä olevassa rikosasiassa.

Jäädättämispäätöksen lähettämiseen liittyviä syyttäjän tehtäviä on toimivaltainen hoitamaan 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

20 §

Jäädättämispyyntöjen lähettäminen toiseen jäsenvaltioon

Tämän lain 2 §:ssä tarkoitettu jäädättämispäätös lähetetään täytäntöön pantavaksi siihen jäsenvaltioon, jonka alueella omaisuus tai todiste sijaitsee.

Jäädättämispäätöksen tehnyt syyttäjä tai tuomioistuin pyytää jäädättämispäätöksen täytäntöönpanoa toiselta jäsenvaltiolta lähettämällä suoraan sen toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle jäädättämispäätöksen tai sen jäljennöksen sekä puitepäätöksen liitteinä olevan mallin mukaisen todistuksen. Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti, sähköisenä viestinä tai muuten sellaisella tavalla, että siitä voidaan esittää kirjallinen todiste.

21 §

Kieli ja käännökset

Todistus on käännettävä pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä. Jos kyseinen jäsenvaltio on ilmoittanut hyväksyvänsä käännöksen myös muulle Euroopan yhteisöjen toimielinten viralliselle kielelle, todistus voidaan kääntää jäsenvaltion hyväksymälle kielelle. Jäädättämispäätöstä ei tarvitse kääntää.

Toimivaltainen syyttäjä huolehtii tarvittaessa todistuksen kääntämisestä pyynnön vastaanottavan valtion edellyttämälle kielelle. Keskusrikospoliisi avustaa todistuksen kääntämisessä.

22 §

Jäädättämistä seuraava oikeusapupyyntö

Syyttäjän tai tuomioistuimen on jäädättämispyyntönsä yhteydessä toimitettava pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion oikeusviranomaiselle myös

- 1) pyyntö todistusaineiston siirtämisestä Suomeen;
- 2) pyyntö menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta; taikka
- 3) pyyntö säilyttää omaisuus jäädättämispyyntönsä vastaanottavassa valtiossa odotettaessa 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua pyyntöä sekä arvio tällaisen pyynnön esittämisajankohdasta.

23 §

Jäädättämispäätöksen kumoamisesta ilmoittaminen

Jos Suomessa tehty jäädättämispäätös kumotaan tai se peräytyy, toimivaltaisen syyttäjän on ilmoitettava tästä viipymättä jäädättämispyyntönsä vastaanottaneelle oikeusviranomaiselle.

5 luku

Korvaukset

24 §

Korvauksen suorittaminen toiselle jäsenvaltiolle

Jos toinen jäsenvaltio on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti vastuussa Suomen oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon aiheuttamasta vahingosta, Suomi korvaa kyseisen valtion maksaman vahingonkorvauksen. Siltä osin kuin vahinko on aiheutunut yksinomaan kyseisen valtion menettelystä, Suomi ei kuitenkaan maksa korvausta.

Korvauksen maksamisesta päättää oikeusministeriö.

25 §

Korvauksen vaatiminen toiselta jäsenvaltiolta

Jos Suomen valtio on kansallisen lainsäädännön mukaan vastuussa vahingosta, jonka toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut, Suomi voi vaatia kyseistä valtiota korvaamaan Suomen valtion maksaman vahingonkorvauksen, siltä osin kuin vahinko ei ole aiheutunut yksinomaan Suomen viranomaisten menettelystä.

Korvauksen vaatimisesta päättää oikeusministeriö.

6 luku

Erinäiset säännökset

26 §

Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin

Tässä laissa tarkoitettuun oikeusapuun sovelletaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, soveltuvin osin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annettua lakia.

Tässä laissa tarkoitettun oikeusavun osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen sovittu tai säädetty.

27 §

Asetuksenantovaltuus

Tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 2 päivänä elokuuta 2005.

Lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen toimitettuihin jäädyttämispäätöksiin.

2.

Laki**pakkokeinolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 3 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 646/2003, uusi 3 momentti ja luvun 6a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 10/1994, uusi 4 momentti sekä 4 luvun 15a §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 5 momentti seuraavasti:

3 luku

Hukkaamiskielto ja vakuustakavarikko

3 §

Väliaikaistoimenpiteet

Jos 1 momentissa tarkoitettu syyttäjän päätös on lähetetty toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa (/2005) tarkoitettuna jäädyttämispäätöksenä, toimenpide peräytyy kuitenkin vasta, jos vaatimusta hukkaamiskiellosta tai vakuustakavarikosta ei ole tehty tuomioistuimelle viikon kuluessa siitä, kun syyttäjä on saanut tiedon väliaikaistoimenpiteen täytäntöönpanosta. Peräytymisestä syyttäjän on välittömästi ilmoitettava sille toisen jäsenvaltion viranomaiselle, jolle väliaikaistoimi on lähetetty täytäntöön pantavaksi.

6a §

Hukkaamiskiellosta ja vakuustakavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta

Euroopan unionin jäsenvaltiosta saapu-

neen, omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa tarkoitettun jäädyttämispyyntöä osalta noudatetaan 1—3 momentin sijasta, mitä mainitussa laissa säädetään.

4 luku

Takavarikko

15a §

Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta

Euroopan unionin jäsenvaltiosta saapuneen, omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa tarkoitettun jäädyttämispyyntöä osalta noudatetaan 1, 2 ja 4 momentin sijasta, mitä mainitussa laissa säädetään. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuimelle tehtävän 3 momentissa tarkoitettun pyynnön voi esittää syyttäjä tai esitutkintaviranomainen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa 16 päivänä tammikuuta 1987 annetun lain (21/1987) 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 9/1994, seuraavasti:

13 §

Tässä laissa tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamisessa noudatetaan, mitä pakkokeinolaissa (450/87), kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (4/94) ja omaisuuden tai to-

distusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa (/2005) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

4.

Laki**Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 24 ja 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (326/1963) 24 ja 27 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 142/2001, seuraavasti:

24 §
Tämän lain 1, 5, 10 ja 17 §:ssä tarkoitetun pyynnön tekee Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan asianomainen viranomainen. Rikosseuraamusvirasto ratkaisee, onko 5, 10 tai 17 §:ssä tarkoitettuun pyyntöön suostuttava. Ratkaisun 1 §:ssä tarkoitettuun pyyntöön suostumisesta tekee oikeusrekisterikeskus.

täytäntöönpanoa taikka 15 tai 22 §:ssä edellytettyä valvonnan järjestämistä Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, esittää rikosseuraamusvirasto. Pynnön, joka tarkoittaa 4 §:n mukaista täytäntöönpanoa, esittää oikeusrekisterikeskus.

27 §
Pynnön, joka tarkoittaa 8 §:n mukaista

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

3.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa 16 päivänä tammikuuta 1987 annetun lain (21/1987) 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 9/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Tässä laissa tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamisessa noudatetaan, mitä pakkokeinolaissa (450/87) ja kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (4/94) säädetään.

Ehdotus

13 §

Tässä laissa tarkoitetun menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamisessa noudatetaan, mitä pakkokeinolaissa (450/87), kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa (4/94) ja omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa (/2005) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

4.

Laki**Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 24 ja 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (326/1963) 24 ja 27 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 142/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Tämän lain 1, 5, 10 ja 17 §:ssä tarkoitetun pyynnön tekee Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan asianomainen viranomainen. Rikosseuraamusvirasto ratkaisee, onko pyyntöön suostuttava.

27 §

Pyynnön, joka tarkoittaa 4 tai 8 §:n mukaista täytäntöönpanoa taikka 15 tai 22 §:ssä edellytettyä valvonnan järjestämistä Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, esittää rikosseuraamusvirasto.

Ehdotus

24 §

Tämän lain 1, 5, 10 ja 17 §:ssä tarkoitetun pyynnön tekee Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan asianomainen viranomainen. Rikosseuraamusvirasto ratkaisee, onko 5, 10 tai 17 §:ssä tarkoitettuun pyyntöön suostuttava. *Ratkaisun 1 §:ssä tarkoitettuun pyyntöön suostumisesta tekee oikeusrekisterikeskus.*

27 §

Pyynnön, joka tarkoittaa 8 §:n mukaista täytäntöönpanoa taikka 15 tai 22 §:ssä edellytettyä valvonnan järjestämistä Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, esittää rikosseuraamusvirasto. *Pyynnön, joka tarkoittaa 4 §:n mukaista täytäntöönpanoa, esittää oikeusrekisterikeskus.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

*Liite***NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS****tehty 22 päivänä heinäkuuta 2003,****omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa****2003/577/YOS**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen sekä erityisesti sen 31 artiklan a alakohdan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Ranskan tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan ja Belgian kuningaskunnan aloitteen(1),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon(2),

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, josta pitäisi tulla unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä siviili- että rikosoikeudellisissa asioissa.

(2) Tämän periaatteen pitäisi koskea myös ennen oikeudenkäyntiä tehtäviä päätöksiä, erityisesti sellaisia, joiden avulla toimivaltaiset oikeusviranomaiset voisivat nopeasti varmistaa todistusaineiston ja takavarikoida omaisuuden, joka on helposti siirrettävissä.

(3) Neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti toimenpideohjelman vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi rikosasioissa pitäen ensisijaisena painopistealueena (toimenpiteet 6 ja 7) sellaisen välineen hyväksymistä, jossa sovelletaan todistusaineiston ja omaisuuden jäädyttämiseen vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta.

(4) Oikeuden päätösten vastavuoroiseen tunnustamiseen ja välittömään täytäntöönpanoon perustuva jäsenvaltioiden yhteistyö edellyttää luottamusta siihen, että tunnustettavat ja täytäntöönpantavat päätökset tehdään aina laillisuus-, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudattaen.

(5) Asianosaisten tai vilpittömässä mielessä toimineiden kolmansien osapuolten oikeudet olisi turvattava.

(1) EYVL C 75, 7.3.2001, s. 3.

(2) Lausunto annettu 11. kesäkuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

(6) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, erityisesti sen VI luvussa, huomioon otettuja periaatteita. Tässä puitepäätöksessä ei ole mitään sellaista, joka estäisi kieltäytymästä sellaisen omaisuuden jäädyttämisestä, jonka osalta on tehty jäädyttämispäätös, jos on syytä uskoa objektiivisten seikkojen perusteella, että jäädyttämispäätös on tehty jonkun henkilön asettamiseksi syytteeseen tai rankaisemiseksi hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisten mielipiteidensä tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella tai että jokin kyseisistä syistä voi vahingoittaa hänen asemaansa.

Tämä puitepäätös ei estä jäsenvaltioita soveltamasta valtiosääntönsä sisältyviä oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta ja ilmaisuvapautta muissa tiedotusvälineissä koskevia säännöksiä,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

I OSASTO

SOVELTAMISALA

1 artikla

Tavoite

Tämän puitepäätöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tunnustettava ja pantava alueellaan täytäntöön toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä tekemä jäädyttämispäätös. Se ei muuta velvoitetta noudattaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita.

2 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

a) "jäädyttämispäätöksen tehneellä valtiolla" jäsenvaltiota, jossa jäädyttämispäätöksen tehneen valtion kansallisessa lainsäädännössä määritelty oikeusviranomainen on tehnyt,

hyväksynyt tai millä tahansa tavoin vahvistanut jäädyttämispäätöksen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä;

b) "täytäntöönpanovaltiolla" jäsenvaltiota, jonka alueella omaisuus tai todistusaineisto on;

c) "jäädyttämispäätöksellä" jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaisen oikeusviranomaisen toteuttamaa toimenpidettä, jolla pyritään estämään väliaikaisesti sellaisen omaisuuden tuhoaminen, muuntaminen, liikuttaminen, siirtäminen tai luovuttaminen, joka voitaisiin tuomita menetetyksi tai jota voitaisiin käyttää todisteena;

d) "omaisuudella" kaikenlaista aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä oikeudellisia asiakirjoja tai todistuksia omistusta tai muusta oikeudesta tällaiseen omaisuuteen, jonka jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltainen oikeusviranomainen katsoo

- olevan 3 artiklassa tarkoitettujen rikosten tuottoa tai tällaisen tuoton arvoa kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta, tai

- muodostavan tällaisen rikoksen tekovälineen tai kohteen;

e) "todistusaineistolla" esineitä, asiakirjoja tai tietoja, jotka voidaan esittää todisteena 3 artiklassa tarkoitettua rikosta koskevassa rikosoikeudellisessa menettelyssä.

3 artikla

Rikokset

1. Tätä puitepääöstä sovelletaan jäädyttämispäätöksiin, jotka on annettu

a) todistusaineiston turvaamiseksi; tai

b) myöhempää omaisuuden menetetyksi tuomitsemista varten.

2. Teon kaksoisrangaistavuuden tutkimista ei saa edellyttää seuraavien rikosten osalta, sellaisina kuin ne määritellään jäädyttämispäätöksen tehneen valtion lainsäädännössä, jos niistä jäädyttämispäätöksen tehneessä valtiossa voi seurata enimmillään vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus:

- rikollisjärjestöön osallistuminen,
- terrorismi,
- ihmiskauppa,
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapspornografia,
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa,
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa,
- lahjonta,
- petos, mukaan luettuna Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyssä yleis-sopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos,
- rahanpesu,
- rahan, mukaan lukien euron, väärentäminen,
- tietoverkkorikollisuus,
- ympäristörikollisuus, mukaan luettuina uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja kasvilajikkeiden laiton kauppa,
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,
- tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,
- ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivan-giksi ottaminen,
- rasismi ja muukalaisviha,
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,

- kulttuuriomaisuuden, mukaan luettuna antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa,
- petollinen menettely,
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,
- tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen,
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,
- maksuvälineväärennykset,
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,
- ydin- tai radioaktiivisten aineiden laiton kauppa,
- varastettujen ajoneuvojen kauppa,
- raiskaus,
- murhapoltto,
- kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,
- ilma-aluksen tai aluksen kaappaus,
- tuhotyö.

3. Neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan edellytyksin Euroopan parlamenttia päättää milloin vain lisätä muita rikoslajeja 2 kohdassa olevaan luetteloon. Neuvosto tarkastelee komission sille tämän puitepääötksen 14 artiklan mukaisesti antaman kertomuksen perusteella, onko tätä luetteloa aiheellista laajentaa tai muuttaa.

4. Tapauksissa, jotka eivät kuulu 2 kohdan soveltamisalaan, täytäntöönpanovaltio voi asettaa 1 kohdan a alakohdan mukaista tarkoitusta varten tehdyn jäädyttämispäätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että päätöksen perusteena olevat teot ovat täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti rikoksia, riippumatta niiden tunnusmerkistöstä tai luokittelusta jäädyttämispäätöksen tehneen valtion lainsäädännössä.

Tapauksissa, jotka eivät kuulu 2 kohdan soveltamisalaan, täytäntöönpanovaltio voi asettaa 1 kohdan b alakohdan mukaista tarkoitusta varten tehdyn jäädyttämispäätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että päätöksen perusteena olevat teot ovat rikoksia, joista voidaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön nojalla antaa jäädyttämispäätös, riippumatta niiden tunnusmerkistöstä tai luokittelusta jäädyttämispäätöksen tehneen valtion lainsäädännössä.

II OSASTO

JÄÄDYTTÄMISPÄÄTÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOMENETTELY

4 artikla

Jäädyttämispäätösten lähettäminen

1. Jäädyttämispäätöksen tehnyt oikeusviranomainen lähettää tässä puitepäätöksessä tarkoitetun jäädyttämispäätöksen ja 9 artiklassa edellytetyn todistuksen suoraan täytäntöönpanovaltaiselle oikeusviranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta aitouden.

2. Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti voivat kumpikin ennen 14 artiklan 1 kohdassa mainittua päivämäärää antaa ilmoituksen, että jäädyttämispäätös ja todistus on lähetettävä sen ilmoituksessa määrittelemän keskusviranomaisen tai määrittelemien keskusviranomaisten välityksellä. Ilmoitusta voidaan muuttaa uudella ilmoituksella tai se voidaan peruuttaa milloin tahansa. Jokainen ilmoitus ja peruuttamisilmoitus on talletettava neuvoston pääsihteeristöön, ja siitä on ilmoitettava komissiolle. Nämä jäsenvaltiot voivat milloin tahansa uudella ilmoituksella rajoittaa tällaisen ilmoituksen soveltamisalaa, jotta 1 kohta voidaan ottaa paremmin huomioon. Se niiden on tehtävä silloin, kun Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen määräykset keskinäisestä avusta tulevat niiden osalta voimaan.

3. Jos täytäntöönpanovaltaista oikeusviranomaista ei tiedetä, jäädyttämispäätöksen tehneen valtion oikeusviranomainen pyrkii saamaan kaikin tavoin, myös käyttämällä Euroopan oikeudellisen verkoston (3) yhteyspisteitä, tätä koskevat tiedot jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanovaltiolta.

(3) Neuvoston yhteinen toiminta 98/428/YOS 29 päivältä kesäkuuta 1998 Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta (EYVL L 191, 7.7.1998, s. 4).

4. Jos jäädyttämispäätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion oikeusviranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa jäädyttämispäätöstä ja toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, on sen viran puolesta toimitettava jäädyttämispäätös toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle täytäntöönpanotavaksi ja ilmoitettava siitä jäädyttämispäätöksen tehneen valtion oikeusviranomaiselle.

5 artikla

Tunnustaminen ja välitön täytäntöönpano

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset oikeusviranomaiset tunnustavat 4 artiklan mukaisesti lähetetyn jäädyttämispäätöksen vaatimatta muita muodollisuuksia ja toteuttavat viipymättä tarvittavat toimet sen panemiseksi välittömästi täytäntöön samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion viranomaisen tekemän jäädyttämispäätöksen osalta, paitsi jos he päättävät olla tunnustamatta päätöstä tai olla panematta sitä täytäntöön jonkin 7 artiklan mukaisen perusteen nojalla tai lykätä sen täytäntöönpanoa jonkin 8 artiklan mukaisen perusteen nojalla.

Täytäntöönpanovaltion oikeusviranomainen noudattaa myös jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaisen oikeusviranomaisen nimenomaisesti ilmoittamia muodollisuuksia ja menettelyjä jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanossa, jos se on tarpeen saadun todisteen pätevyuden varmistamiseksi ja elleivät kyseiset muodollisuudet ja menettelyt ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön peruseriaatteiden vastaisia.

Jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitetaan päätöksen täytäntöönpanosta viipymättä käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

2. Jäädyttämispäätöksen mahdollisesti edellyttämiä muita pakkokeinoja toteutetaan täytäntöönpanovaltiossa sovellettavien menettelysäännösten mukaisesti.

3. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset oikeusviranomaiset tekevät päätöksensä jäädyttämispäätöksestä ja ilmoittavat siitä mahdollisimman pian ja aina kun mahdollista

24 tunnin kuluessa jäädyttämispäätöksen vastaanottamisesta.

6 artikla

Jäädyttämisen kesto

1. Omaisuus on pidettävä jäädytettynä täytäntöönpanovaltiossa, kunnes kyseinen valtio on antanut lopullisen vastauksen 10 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettuun pyyntöön.

2. Täytäntöönpanovaltio voi kuitenkin jäädyttämispäätöksen tehnyttä valtiota kuultuaan asettaa kansallisten lakiansa ja käytäntöjensä mukaisesti tapauksen kannalta tarkoituksenmukaisia ehtoja omaisuuden jäädyttämisaajan rajoittamiseksi. Jos täytäntöönpanovaltio aikoo asettamiensa ehtojen mukaisesti purkaa jäädyttämistoimenpiteen, sen on ilmoitettava siitä jäädyttämispäätöksen tehneelle valtiolle ja annettava sille mahdollisuus esittää huomautuksia.

3. Jäädyttämispäätöksen tehneen valtion oikeusviranomaisten on ilmoitettava viipymättä täytäntöönpanovaltion oikeusviranomaisille jäädyttämispäätöksen purkamisesta. Tällöin täytäntöönpanovaltion on purettava toimenpide mahdollisimman nopeasti.

7 artikla

Perusteet olla tunnustamatta jäädyttämispäätöstä tai olla panematta sitä täytäntöön

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat kieltäytyä jäädyttämispäätöksen tunnustamisesta tai sen täytäntöönpanosta vain, jos

a) 9 artiklassa tarkoitettua todistusta ei toimiteta, se on puutteellinen tai selvästi ei vastaa jäädyttämispäätöstä;

b) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen koskemattomuus tai erioikeus, joka tekee jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi;

c) todistuksessa annetuista tiedoista ilmenee välittömästi, että 10 artiklan mukaisen oikeusavun antaminen jäädyttämispäätöksen perusteena olevan rikoksen osalta olisi vastoin ne bis in idem -periaatetta;

d) jossakin 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista tapauksista jäädyttämispäätöksen perusteena oleva teko ei ole rikos täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan; veron, maksun, tullin tai valuuttatoimen osalta jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanosta ei voida kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei aseteta samantyyppisiä veroja tai maksuja tai siihen ei sisälly samantyyppistä veroja, maksuja, tulleja tai valuuttatoimia koskevaa sääntelyä kuin jäädyttämispäätöksen tehneen valtion lainsäädäntöön.

2. Jos kyseessä on 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tapaus, toimivaltainen oikeusviranomainen voi

a) asettaa määräajan todistuksen esittämiseksi, täydentämiseksi tai korjaamiseksi; tai

b) hyväksyä vastaavan asiakirjan; tai

c) vapauttaa jäädyttämispäätöksen tehneen oikeusviranomaisen kyseisestä vaatimuksesta, jos se pitää toimitettuja tietoja riittävinä.

3. Päätös kieltäytyä tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta on tehtävä viipymättä ja siitä on ilmoitettava viipymättä jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaisille oikeusviranomaisille millä tahansa tavalla, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

4. Jos jäädyttämispäätöstä on käytännössä mahdotonta panna täytäntöön siitä syystä, että omaisuus tai todistusaineisto on kadonnut tai tuhoutunut tai sitä ei pystytä löytämään todistuksessa mainitusta paikasta tai omaisuuden tai todistusaineiston sijaintipaikkaa ei ole riittävän tarkasti ilmoitettu edes jäädyttämispäätöksen tehneen valtion kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen, myös siitä on ilmoitettava viipymättä jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaisille oikeusviranomaisille.

*8 artikla***Perusteet täytäntöönpanon lykkäämiselle**

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen oikeusviranomaisen voi lykätä 4 artiklan mukaisesti lähetetyn jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanoa,

a) jos sen täytäntöönpano saattaisi haitata parhaillaan toimitettavaa esitutkintaa, siihen saakka kun se katsoo tämän olevan asianmukaista;

b) jos kyseinen omaisuus tai todistusaineisto on jo jäädytetty rikosoikeudellisessa menettelyssä annetulla päätöksellä, siihen saakka kunnes kyseinen jäädyttämispäätös puretaan;

c) jos omaisuuden jäädyttämispäätös on tehty rikosoikeudellisessa menettelyssä omaisuuden myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten ja kyseistä omaisuutta koskee jo muussa oikeudellisessa menettelyssä täytäntöönpanovaltiossa tehty päätös, siihen saakka kunnes kyseinen päätös puretaan. Tätä alakohtaa sovelletaan kuitenkin vain, jos tällaisella päätöksellä olisi etusija kansallisen lainsäädännön nojalla myöhempiin kansallisessa rikosoikeudellisessa menettelyssä tehtyihin jäädyttämispäätöksiin nähden.

2. Jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä, myös lykkäämisen perusteista ja, mikäli mahdollista, lykkäämisen odotetusta kestosta, on tehtävä jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä raportti käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

3. Kun perustetta lykkäämiselle ei enää ole, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen oikeusviranomaisen toteuttaa viipymättä tarpeelliset toimenpiteet jäädyttämispäätöksen täytäntöönpanemiseksi ja ilmoittaa siitä jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste.

4. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen oikeusviranomaisen on ilmoitettava jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista muista rajoittamistoimenpiteistä, jotka saattavat koskea kyseessä olevaa omaisuutta.

*9 artikla***Todistus**

1. Jäädyttämispäätöksen tehneen valtion toimivaltaisen oikeusviranomaisen, joka on toimenpiteen määrännyt, on allekirjoitettava liitteessä olevan mallin mukainen todistus ja vahvistettava todistuksessa esitettyjen tietojen oikeellisuus.

2. Todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä.

3. Jäsenvaltio voi tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin ilmoittaa neuvoston pääsihteeristöön tallettavalla lausumalla, että se hyväksyy käännöksen yhdellä tai useammalla muulla Euroopan yhteisöjen toimielinten virallisella kielellä.

*10 artikla***Jäädytetyn omaisuuden myöhempi käsittely**

1. 4 artiklassa tarkoitetun lähetyksen mukana on oltava

a) pyyntö todistusaineiston siirrosta jäädyttämispäätöksen tehneeseen valtioon; tai

b) pyyntö menetetyksi tuomitsemisesta, joka edellyttää joko jäädyttämispäätöksen tehneen valtion tekemän menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa tai menetetyksi tuomitsemista täytäntöönpanovaltiossa ja tällaisen päätöksen myöhempää täytäntöönpanoa; tai

c) todistuksessa annettava ohje siitä, että omaisuus jää täytäntöönpanovaltioon odotettaessa a tai b alakohdassa tarkoitettua pyyntöä. Jäädättämispäätöksen tehneen valtion on ilmoitettava todistuksessa pyynnön (arvioitu) esittämisaikakohta. Sovelletaan 6 artiklan 2 kohtaa.

2. Jäädättämispäätöksen tehneen valtion on toimitettava ja täytäntöönpanovaltion on käsiteltävä 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen pyynnöt keskinäiseen oikeusapuun rikosasioissa sovellettavien sääntöjen ja menetyksi tuomitsemista koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

3. 2 kohdassa tarkoitetuista keskinäistä oikeusapua koskevista säännöistä poiketen täytäntöönpanovaltio ei voi kuitenkaan kieltäytyä täyttämästä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja pyyntöjä kaksoisrangaistavuuden puuttumiseen vedoten, kun pyynnöt koskevat 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja rikoksia ja kun kyseisistä rikoksista voi seurata vähintään kolmen vuoden vankeusrangaistus jäädättämispäätöksen tehneessä valtiossa.

11 artikla

Oikeussuojakeinot

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat järjestelyt sen varmistamiseksi, että kaikilla asianosaisilla, myös vilpittömässä mielessä toimineilla kolmansilla osapuolilla, on oikeutettujen etujensa suojelemiseksi käytettävissään 5 artiklan mukaisesti täytäntöönpanua jäädättämispäätöstä vastaan oikeussuojakeinot, joilla ei ole lykkäävää vaikutusta; asia pannaan vireille jäädättämispäätöksen tehneen tai sen täytäntöönpanevan valtion tuomioistuimessa näiden valtioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Jäädättämispäätöksen tekemisen aineelliset perusteet voidaan riitauttaa vain paneamalla asia vireille jäädättämispäätöksen tehneen valtion tuomioistuimessa.

3. Jos asia pannaan vireille täytäntöön-

panovaltiossa, jäädättämispäätöksen tehneen valtion oikeusviranomaiselle on ilmoitettava siitä ja vaatimuksen perusteista, jotta se voi toimittaa tarpeellisiksi katsomansa väitteet. Sille ilmoitetaan prosessin lopputulos.

4. Jäädättämispäätöksen tehneen ja sen täytäntöönpanneen valtion on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin helpottaakseen 1 kohdassa mainitun vireillepano-oikeuden käyttämistä, erityisesti toimittamalla asianmukaiset tiedot asianosaisille.

5. Jäädättämispäätöksen tehneen valtion on varmistettava, että määräaikoja 1 kohdassa mainitulle vireillepanemiselle sovelletaan tavalla, joka takaa asianosaisille mahdollisuuden tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

12 artikla

Korvaaminen

1. Jos täytäntöönpanovaltio on lainsäädäntönsä mukaisesti vastuussa vahingosta, jonka sille 4 artiklan mukaisesti toimitetun jäädättämispäätöksen täytäntöönpano on aiheuttanut jollekin 11 artiklassa mainitulle osapuolelle, jäädättämispäätöksen tehnyt valtio korvaa täytäntöönpanovaltiolle tämän kyseisen vastuun nojalla mainitulle osapuolelle makSAMAT vahingonkorvaukset, paitsi jos ja siltä osin kuin vahinko tai sen osa on aiheutunut yksinomaan täytäntöönpanovaltion menettelystä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 11 artiklan 2 kohdan soveltamista.

2. 1 kohta ei rajoita luonnollisten tai oikeushenkilöiden vahingonkorvausvaatimuksia koskevan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön soveltamista.

III OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

13 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

*14 artikla***Täytäntöönpano**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet ennen 2 päivää elokuuta 2005.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle edellä mainittuun määräaikaan mennessä kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet tämän puitepäätöksen mukaisten velvoitteidensa saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Neuvosto arvioi ennen 2 päivää elokuuta 2006 näihin tietoihin pohjautuvan selonteon ja komission kirjallisen kertomuksen perusteella, missä määrin jäsenvaltiot ovat noudattaneet tämän puitepäätöksen säännöksiä.

3. Neuvoston pääsihteeristö antaa jäsenvaltioille ja komissiolle tiedoksi 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimitetut lausumat.

*15 artikla***Voimaantulo**

Tämä puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 22 päivänä heinäkuuta 2003.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
G. ALEMANN